

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE SEBECHLEBY**

PROGRAMOVÉ OBDOBIE
2023 - 2029

OBSAH

1. ÚVOD

2. ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 Poloha, história a prírodné podmienky

2.1.1. Základné údaje obce

2.1.2. História obce

2.1.3. Zemepisná charakteristika obce

2.1.4. Prírodný potenciál a krajina

2.2. Sociodemografické údaje

3. SWOT ANALÝZA

4. HODNOTENIE

1. ÚVOD

V súvislosti s programovým obdobím Európskej únie na roky 2021 – 2027 a v súlade so Zákonom č. 539/2018 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky aj z Európskych štrukturálnych investičných fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít. Z dôvodu adresnejšej alokácie disponibilných finančných prostriedkov v novom programovom období bolo nutné aktualizovať tiež základné a strategické dokumenty Banskobystrického samosprávneho kraja. **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja** je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je spolu s **Územným plánom veľkého územného celku Banskobystrický kraj** kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja. Pri spracovaní obecnej stratégie bola využitá kombinácia prvkov expertnej a komunitnej metódy, hlavne pri získavaní informácií a vstupov pre spracovanie tohto dokumentu. Vychádza sa z miestnych šetrení, poznatkov zamestnancov, orgánov obce a právnických osôb pôsobiacich na území. Podkladovými bázami boli aj publikácie Štatistického úradu, Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, údajov dotazníkových šetrení prevedených v obci Sebechleby a z ďalších dostupných metodík a schém už spracovaných rozvojových dokumentov.

Cieľ a obsah PHSR Obce Sebechleby

PHSR obce je nástroj na koncepčný a cieľavedomý rozvoj obecnej samosprávy. Definuje víziu a stratégiu rozvoja obce a na ich základe tvorí plán opatrení a aktivít, ktorými dosahuje určené priority a strategické ciele, ktoré berú ohľad na demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne špecifiká a príležitosti obce.

Dôvod spracovania dokumentu

Hlavným dôvodom na spracovanie PHSR obce je príprava na nové programové obdobie európskych štrukturálnych a investičných fondov v roku 2021 – 2027 v rámci regionálnej politiky EÚ. Súvisiacim dôvodom je aj končiaci platnosť aktuálneho PHSR obce.

Charakteristika a štruktúra dokumentu

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami stanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, pričom zohľadňuje aj záväzné časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Úvod vysvetľuje legislatívny rámec, ktorý upravuje metodiku tvorby PHSR obce a jeho vzťah s inými strategickými dokumentmi ako aj vysvetľuje ciele a obsah dokumentu

Analytická časť opisuje aktuálny stav a tam, kde je to možné, prognózuje vývoj.

Strategická časť na základe identifikovaných problémov a potenciálu vyplývajúcich z analytickej časti definuje víziu rozvoja obce a hlavný cieľ do roku 2029, priority, strategické a špecifické ciele, opatrenia a aktivity.

Programová časť vyberá z navrhnutých opatrení a aktivít konkrétne programy a projekty, ktoré je potrebné zrealizovať na dosiahnutie hlavného cieľa.

Realizačno-finančná časť opisuje organizačné zabezpečenie realizácie PHSR obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR so stanovením konkrétnych merateľných ukazovateľov a možností finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít.

Akčný plán PHSR obce bude schvaľovaný na ročnej báze a bude obsahovať plán realizácie projektov v danom roku aj s definovaným finančným krytím.

2. ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1. POLOHA, HISTÓRIA A PRÍRODNÉ PODMIENKY

2.1.1. Základné údaje o obci

Názov obce:	SEBECHLEBY
Historické názvy:	1135 – Zebehleb, 1219 – Zuyhplip, 1285 – Scebehlyb, 1773 – Sebechleby, maďarsky Szebeléb, nemecky Siebenbrot
NUTS 2:	Stredné Slovensko
Názov kraja:	Banskobystrický kraj 6 (NUTS3)
Okres:	Krupina 605 (LAU1)
Región:	Hont
Mikroregión:	Mikroregión Konkordia
MAS:	OZ MAS Zlatá cesta
Číslo ŠUJ:	518735 (LAU2)
Katastr. územie.:	Sebechleby
PSČ:	962 66
Rok založenia:	1135
Rozloha:	30,42 km ² (3042 ha, 30 422 008 m ²)
Počet obyvateľov:	1175 /sčítanie obyvateľov v roku 2021)
z toho ženy:	583
z toho muži:	592
Hustota osídlenia:	38,62 obyv./km ²
Nadmorská výška:	236 m.n.m.
Najvyšší bod:	604 m.n.m. – Mrázovka
Najnižší bod:	195 m.n.m.
Zaradenie v póloch rastu:	kohézny pól rastu

2.1.2. História obce

Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1135. V r. 1156 ostrihomský arcibiskup Martirius daroval svojej kapitule dežmu zo sedemdesiatich dedín, medzi ktorými sú aj Sebechleby. Župan Detre ju v r. 1222 predal. V roku 1291 uhorský panovník Ondrej na pamiatku svojej korunovácie daroval obec ostrihomskému prepoštolu. Začiatkom 15. storočia získala obec mestské výsady. V r. 1251 – 1606 okupovali Sebechleby Turci, dane im boli platené v naturáliách. V 17. storočí zaznamenali v obci cech krajčírov, zachovali sa aj artikuly mlynárskeho a kováčskeho cechu. V r. 1715 mala obec 8 remeselníkov, najmä čižmárov a krajčírov a 165 poddanských domácností. V 19. storočí sa obyvatelia zaoberali poľnohospodárstvom, vinohradníctvom a ovocinárstvom. Sebechleby boli miestom zberu národopisného materiálu Andreja Kmeťa (1841 – 1908). Najvýznamnejšou historickou pamiatkou je románsky rímskokatolícky kostol z r. 1233. Z tohto roku bolo zachované presbytérium. V r. 1584 bol zbúraný a v rok 1608 znovu postavený. Baroková kaplnka sv. Jozefa a veža sú z roku 1744. Obec je známa Pamiatkovou rezerváciou ľudovej architektúry Stará Hora, kde sa nachádzajú pôvodné vinohradnícke „chyžky“ a národopisné múzeum.

2.1.3. Zemepisná charakteristika obce

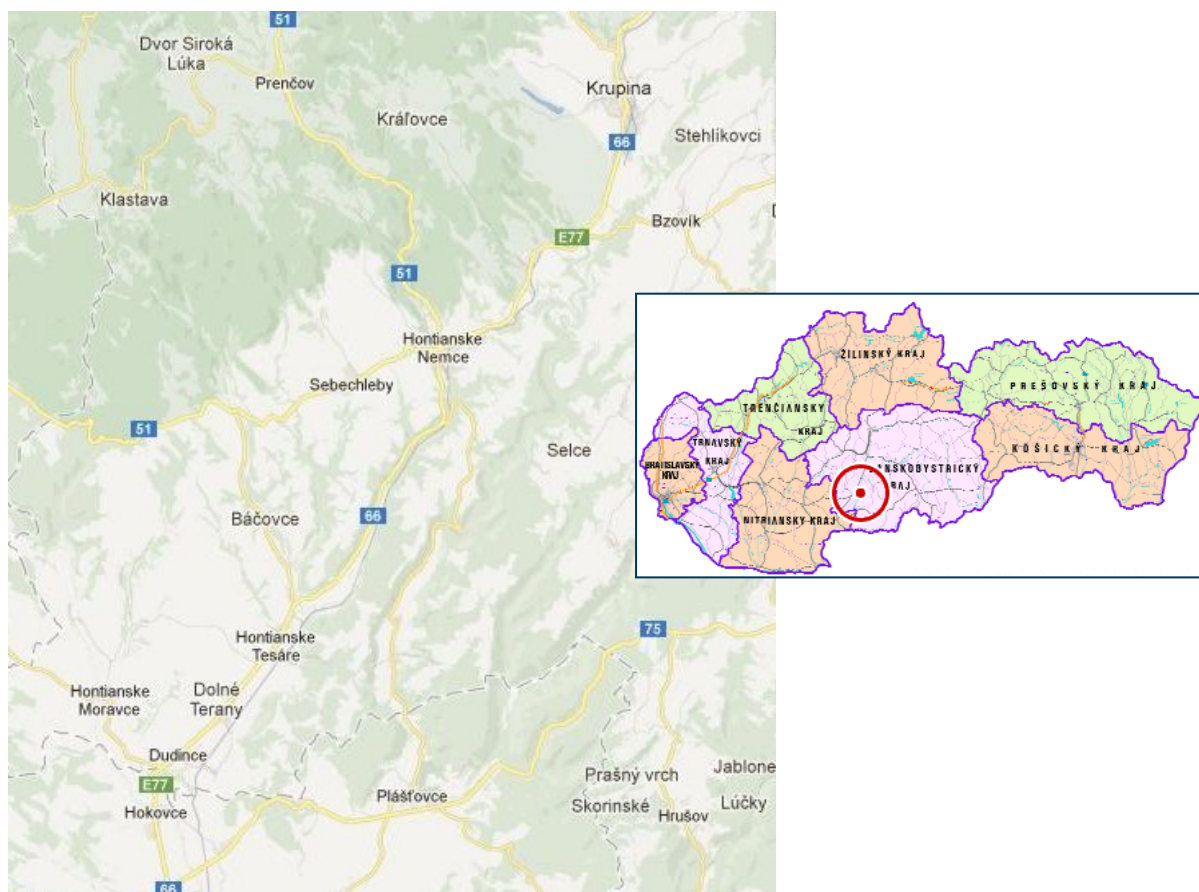
Obec Sebechleby leží na 48° 17' 21'' severnej zemepisnej šírky a 18° 56' 23'' východnej zemepisnej dĺžky na hranici území Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny geomorfologického celku v rámci Slovenského stredohoria.

Nachádza sa asi 14 km od Krupiny juhozápadným smerom na ceste I. triedy národného významu č. 51, ktorá spája Hontianske Nemce s Levicami. Obec je vzdialená 3km od medzinárodnej dopravnej tepny E 77 Budapešť – Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Krakov.

Vzhľadom k tomu, že obec je otvorenou ekonomickou a sociálnou jednotkou s väzbami na svoje okolie je dôležité, kde sa v tomto priestore nachádza. Obec Sebechleby je podľa významu a lokalizácie v sídelnej štruktúre špecifikovaná ako kohézny pól rastu a administratívne patrí na úrovni NUTS IV do okresu Krupina a na úrovni NUTS III do Banskobystrického samosprávneho kraja.

Obr. 1: Geografické zobrazenie polohy obce Sebechleby

2.1.4. Prírodný potenciál a krajina

Obec leží na juhovýchodnom úpätí Štiavnických vrchov. Chotár je zalesnený dubovým a bukovým lesom, nižšie plošinné časti sú odlesnené. Juh chotára je otvorený a na severe je uzavretý výbežkami Štiavnických vrchov, ktoré ho chránia pred studenými vetrami.

Najdôležitejšími činiteľmi, ktoré určujú klimatický ráz obce, sú **teplota vzduchu a zrážky**. Prvým ukazovateľom teplotných pomerov je ročný priemer teploty vzduchu, ktorý tu dosahuje 8 °C. Priemerné januárové teploty dosahujú -3 až -4 °C. Najvyššie teploty pripadajú na júl. Priemerné teploty vzduchu vtedy dosahujú 19 °C. Z dôvodu členitosti terénu sa na území obce vyskytujú inverzie. Výskyt mrazov charakterizujú tzv. mrazové dni, ktorých priemerný počet v oblasti býva až 120. Mrazy zvyčajne nastupujú v prvom októbromom týždni, mimoriadne aj skôr. Relatívna vlhkosť vzduchu

v oblasti je veľmi premenlivá. Hodnoty priemernej ročnej relatívnej vlhkosti vzduchu dosahujú až 75%. Druhým najdôležitejším činiteľom pri vytváraní rázu klímy obce sú zrážky. Ich priemerný ročný úhrn na území dosahuje hodnoty 600 až 700 mm.

Územie katastra obce Sebechleby má nasledovnú štruktúru pôdneho fondu:

Tab.č.1: Štruktúra pôdneho fondu v obci Sebechleby

Obec Sebechleby	SPOLU	poľnohospodárska pôda (ha)						nepoľnohospodárska pôda (ha)				
		orná pôda	záhrady	ovocné sady	TTP	vinice	spolu	lesná pôda	vodná plocha	zastavaná plocha	ostatná pôda	spolu
Kataster	3042,2	916,3	11,8	27,2	766,1	44,0	1765,4	1116,7	32,4	91,7	35,9	1276,7
%	100 %	30,1%	0,4%	0,9%	25,2%	1,4%	58,0%	36,7%	1,1%	3,0%	1,2%	42,0%

Zdroj: Katastrálny úrad 2013

Obr. č. 2: Satelitný pohľad na obec Sebechleby

2.2. OBYVATEĽSTVO A OSÍDLENIE

2.2.1. Demografický vývoj

Nepriaznivá demografická situácia a odlev ľudského kapitálu je spôsobený starnutím, nízkou pôrodnosťou, ako aj vysídľovaním mladších obyvateľov za pracovnými príležitosťami do väčších miest. Úbytok obyvateľstva je spôsobený odsťahovaním, ale aj prirodzeným úbytkom obyvateľov.

Starnutie obyvateľstva je zaznamenávané nie len v obci, ale aj z pohľadu regionálneho či národného, čo sa prejaví na zvýšenej ekonomickej záťaži produktívneho obyvateľstva. Očakáva sa, že v roku 2035 bude na 100 obyvateľov v produktívnom veku pripadať 57 obyvateľov v pred – alebo poproduktívnom veku /index ekonomického zaťaženia/.

Obyvateľstvo je jedným z rozhodujúcich faktorov obce, ktorý sa odráža vo všetkých oblastiach a fázach rozvoja obce. K 31.12.2022 žilo v obci 1156 obyvateľov. Priemerná hustota obyvateľstva je 40 obyvateľov/km².

Tab. č.2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Sebechleby v rokoch 2017-2022

Tab. č. 3: Demografický vývoj v obci Sebechleby v rokoch 2017 – 2022

Graf č.1: Historický vývoj v obci od roku 1880 s tendenciou vývoja

Z dlhodobého hľadiska mal vývoj počtu obyvateľstva trvalo progresívny vývoj, zrýchľujúci sa najmä od roku 1930 do roku 1961. Tento vývoj v ďalšom období zastal a bol stagnujúci až do roku 1980. Po tomto období nastal menší pokles počtu obyvateľov, ktorý zastal v roku 1991. Môžeme konštatovať, že stagnácia počtu obyvateľstva pretrváva až do súčasného obdobia s menšími výkyvmi.

Demografický vývoj i migrácia obyvateľstva v obci majú výraznú charakteristiku obecnej komunity. Demografický vývoj v obci Sebechleby má žiaľ klesajúcu tendenciu. Negatívnym aspektom je predovšetkým nízka pôrodnosť a migrácia obyvateľstva.

Demografický vývoj obce je aj indikátorom celkového súčasného sociálno-ekonomického vývoja v spoločnosti, výrazného zhoršenia sociálnej situácie mladých rodín, problematických možností riešenia bytového problému, ale najmä pracovných a existenčných podmienok. Migračný vývoj obyvateľstva citlivo reaguje na pozitívne alebo negatívne signály, najmä v sociálno-ekonomickej oblasti.

2.2.2. Veková štruktúra

Demografický vývoj obyvateľstva sa odráža predovšetkým vo vekovej štruktúre obce. Všeobecným prejavom demografického vývoja obyvateľstva v obciach je nepriaznivá veková štruktúra z hľadiska vekových kategórií. Vo vekovej štruktúre obyvateľov podľa údajov za rok 2017 - 2022 obce Sebechleby prevládajú obyvatelia v produktívnom

veku. Vývoj obyvateľstva z hľadiska vekových kategórií nezaznamenal v obci žiadne výrazné zmeny.

Obyvateľstvo marginalizovanej rómskej komunity tvorilo podľa skutočného stavu, ktorý pravidelne aktualizuje obec Sebechleby k 31.12.2022 je 7,9% populácie obce a to v počte 96 obyvateľov podľa obyvateľov prihlásených na trvalý pobyt. K 31.12.2022 sa trvalo zdržuje v obci 67 obyvateľov MRK (5,5%).

Index starnutia v obci sa od roku 2001 znižuje, tzn. podiel obyvateľov v predproduktívnom veku je v dobrom pomere s obyvateľmi veku poproduktívneho. Táto tendencia je zárukou obnovy generácie v obci. Index starnutia v roku 2022 klesol na hodnotu 50,21 t.j. na jedného predproduktívneho obyvateľa pripadá 1 dôchodca. Priemerný vek v roku 2022 bol 35,89.

Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia je charakteristická pre vidiecku populáciu na Slovensku. Obnova generácie je síce pomalá, ale v súčasnosti zabezpečujúca prirodzenú reprodukciu obyvateľstva v obci. V obci je takmer rovnako zastúpená mužská aj ženská zložka populácie.

2.2.3. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

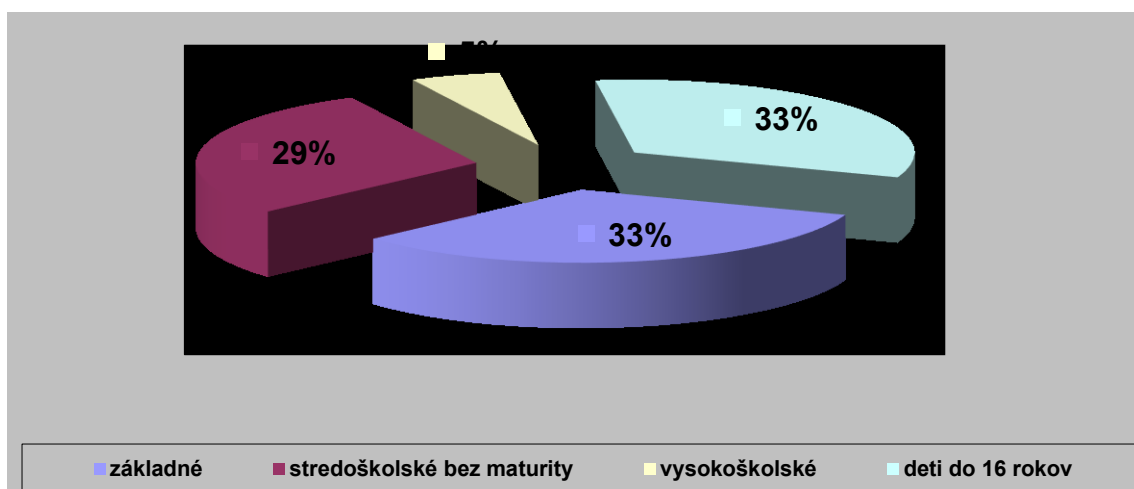
Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva sa pomaly preklápa z najvyššieho podielu s učňovským vzdelaním na minimálne stredné odborné vzdelanie bez maturity. V porovnaní s inými viac rozvinutými regiónmi sa táto štruktúra javí ako výhoda pre vytvorenie pracovných miest s potrebou nižšieho stupňa kvalifikácie.

Základná jazyková znalosť je u mladej generácie a práve končiacich absolventov dobrá. Stredná generácia a staršia generácia nemá vo väčšine ani základné jazykové znalosti vo svetových jazykoch.

Graf č. 2: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v obci Sebechleby

2.2.4. Lokalizácia MRK v rámci sídelnej štruktúry

V rámci sčítania ľudu, domov a bytov v roku 2021 sa k rómskej národnosti v Sebechleboch prihlásilo len 7 občanov. Štatistické údaje nevystihujú skutočný počet občanov rómskeho pôvodu. Ponúkame skutočný prehľad o počtoch marginalizovanej rómskej komunite v obci Sebechleby. Údaje sú spracované na základe prieskumu, ktorý robil Obecný úrad Sebechleby ku 31.12.2022.

V rámci prieskumu aktuálneho stavu rómskeho obyvateľstva v okrese Krupina sme zistili nárast prisťahovaných rómskych obyvateľov do obce Sebechleby. Obec Sebechleby má v súčasnosti evidovaných 97 obyvateľov MRK, ale v skutočnosti ich žije v obci 67.

Menšia časť obyvateľov MRK v obci Sebechleby si vzhľadom k svojej vzdelanostnej, kultúrnej a sociálnej úrovni nedokáže bežnými prístupmi a spôsobmi zabezpečiť primerané bývanie. Ide o sociálne kategórie, ktoré sa z rôznych príčin nedokážu uplatniť na trhu práce alebo sú z neho úplne vylúčené a dostávajú sa do pozície sociálne ohrozených a marginalizovaných skupín obyvateľstva.

Dlhodobá koncepcia bývania pre marginalizované skupiny obyvateľstva a metódy jej financovania je preto vo svojej podstate zameraná na riešenie problematiky bývania príslušníkov sociálne vylúčených rómskych komunít v obecných koncentráciách,

priestorovo segregovaných a separovaných osídleniach a je špecifickým doplnením koncepcie štátnej bytovej politiky. Jej cieľom je navrhnúť princípy riešenia a podporné nástroje zabezpečenia primeraného štandardu bývania príslušníkov sociálne vylúčených rómskych komunít v závislosti od miestnych socioekonomických podmienok.

Vlastnícke vzťahy obyvateľov MRK v obci Sebechleby ku svojim obydliam sú rôzne. Väčšina obyvateľov MRK má vysporiadané aj vlastníctvo pozemkov, na ktorých stojí ich obydlie. Druhy obydí a ich vybavenia sú tiež rôzne.

2.2.5 Národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva

Tab.č. 2: Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnosť	Spolu	slovenská	rómska	ukrajinská	česká	ostatné	nezistená
Počet	1 214	1 099	7	1	3	8	96

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Tab. č. 3: Náboženské vyznanie obyvateľstva

Náboženstvo	Spolu obyvateľov	Rímskokatolícka cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Pravoslávna cirkev	Evanjelická cirkev agsburského vyznania	Evanjelická cirkev metodistická
Počet	1 214	1 047	1	3	19	1

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

Tab. č. 4: Materinský jazyk obyvateľstva

Materinský jazyk	Spolu obyvateľov	slovenský	rómsky	ukrajinský	český	ostatné	nezistené
Počet	1 214	1 107	10	1	2	8	86

Zdroj: ŠÚ SR – KS Banská Bystrica

2.2.6 Bytový fond a bytová výstavba

Možnosti bývania a stavania rodinných domov a bytového fondu sú kľúčové faktory, ktoré ovplyvňujú demografický vývoj obce, rozvoj obce a naplňajú základnú obytnú funkciu obce.

Domový a bytový fond obce Sebechleby je tvorený 325 rodinnými domami, 6 bytovými domami a 16 budov iného charakteru. Z tohto celkového počtu bolo v roku 2022 trvale obývaných 268 domov (82,46%). Z 57 trvalo neobývaných domov je 21 určených na rekreáciu.

Na 1 byt pripadá 3,75 osôb a obytná plocha na 1 byt tvorila v priemere výmeru 58,9 m².

Obr. č. 3: Bytovky v Sebechleboch

Obyvatelia marginalizovanej rómskej komunity žijú vo vlastných obydliach sústredených v jednej časti obce. Obydlia, v ktorých žijú obyvatelia MRK sú zabezpečené elektrickou energiou a v niektorých prípadoch aj vodovodnou prípojkou. Jedná sa o malé domy typu rodinné, ktoré sú v zlom technickom stave.

Obec v roku 2018 zahájila IBV rodinných domov v časti Lúžok, kde vytvorila stavebné pozemky pre 17 rodinných domov. Cieľom obce je pokračovať vo vysporiadavaní parciel, ktoré by mohli byť v ďalšej etape preklasifikované na stavebné pozemky a tým by vytvorila možnosti pre rozvoj a udržanie mladých obyvateľov s potenciálom prírastku obyvateľstva.

Tabuľka 9: Domy, byty a ukazovatele bývania v obci Sebechleby v roku 2022

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	325	6	16	347
Trvale obývaných domov	268	6	0	274
v %	82,5	100	0	79
v tom vlastníctvo:				
štátu	0	0	0	0
bytového družstva	0	0	0	0
obce	0	1	10	11
fyzickej osoby	325	5	2	332
právnickej osoby	0	0	4	4
ostatných	0	0	0	0
Neobývaných domov	57	0	15	72
z toho: určených na rekreáciu	21	0	0	0

2.3. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

2.3.1 Obchody a služby

Z hľadiska skladby služieb sa v súčasnosti v obci nachádzajú rôzne prevádzky, ako je súkromné opravovne áut, stolárske dielne, nákladná doprava, stavbárska činnosť, pohostinstvá, kováčske dielne, ubytovacie zariadenia a iné drobné služby. Vo sfére súkromného podnikania v oblasti služieb bol zaznamenaný pozitívny rozvoj. Týka sa hlavne rôznorodosti poskytovaných služieb ako aj skvalitnenia materiálo-technickej základne.

Služby spojené s údržbou obecného majetku a verejných priestranstiev obce Sebechleby riešia zamestnanci obce a nezamestnaní obyvatelia v rámci malých obecných služieb.

Obchodné stredisko Jednota postavili v r. 1957 a v obci Nákupné stredisko prešlo v roku 2008 rekonštrukciou a zmenilo sa na COOP Mix potraviny. Je to jediná prevádzka s potravinami v obci. V minulosti boli v obci prevádzkované aj obchody s textilom alebo s rozličným tovarom cez potreby do domácnosti, do záhrady a stavbu, avšak vzhľadom na vysokú konkurencieschopnosť medzinárodných obchodných prevádzok v blízkych mestách, tieto prevádzky ukončili svoju činnosť.

Vzhľadom na nízku kúpyschopnosť obyvateľstva v obci absentuje zastúpenie iných tovarov. Sú nahradené väčšinou lacným tovarom, ktorý do obce prichádzajú predávať pojazdní predajcovia z celého Slovenska.

Obrázok 2: COOP Jednota Sebechleby

2.3.2 Školstvo, zdravotníctvo

Školstvo

Obec je pri prenesenom výkone štátnej správy zriaďovateľom základnej školy a pri výkone samosprávy /originálna kompetencia/ zriaďovateľom materskej školy, školského klubu detí a zariadenia školského stravovania pre žiakov základných škôl a pre deti materských škôl.

Úroveň vzdelania v obci Sebechleby je pomerne dobrá. Súčasťou Základnej školy je aj školská jedáleň, školský klub detí a telocvičňa. Základnú školu s materskou školou Antona Matulu Sebechleby navštevujú okrem detí, ktoré trvalo bývajú v obci aj deti z okolitých obcí. Organizácia vyučovania je zabezpečená v dopoludňajšej zmene. Personálne obsadenie školského zariadenia vzhľadom na počet žiakov v jednotlivých triedach základnej školy je na dobrej úrovni. Materiálno-technické vybavenie je tiež na dobrej úrovni. Rezervy sú v oblasti v modernizácii vybavenia školy a školských zariadení. Za slabý článok školy je považovaná telocvičňa, ktorá si vyžaduje rekonštrukciu a modernizáciu. Kapacita školy (MŠ, ZŠ) zodpovedá súčasným potrebám obce Sebechleby a okolitým obciam. Umiestnenie základnej školy je centralizované na okraj obce s dostupnosťou autobusovej zastávky.

Obrázok 3: Základná škola

Ako už bolo uvedené, súčasťou Základnej školy je v rámci elokovaného pracoviska Materská škola, ktorá zabezpečuje predškolské vzdelávanie detí, z obce Sebechleby, ale aj z okolitých obcí. Materská škola je umiestnená v centre obce. Jej súčasťou sú tri triedy, z toho jedna bola dobudovaná v roku 2020 a slúži pre deti už od 2 rokov veku.

Obrázok 4: Materská škola

Deti sú špecifickou sociálnou skupinou z hľadiska ich zrelosti, úsudku, závislosti, sebadôvery a preto rodinné prostredie výraznou mierou ovplyvňuje ich správanie. Citové väzby medzi rodičmi a deťmi sú veľmi silné. Niektorí žiaci v obci Sebechleby dosahujú veľmi dobré výsledky v školskej činnosti, ale aj v športových aktivitách a dobrými výsledkami reprezentujú školu. V ZŠ pôsobí jeden asistent učiteľa, ktorý sa stará o žiakov zo sociálne slabších rodín.

Zdravotníctvo

Obsluha obyvateľov obce a spádovej oblasti na úrovni základných zdravotníckych služieb je zabezpečená v zariadení zdravotného strediska v obci Hontianske Nemce. Nachádza sa tu ambulancia všeobecného lekára a gynekologická ambulancia. V porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím sa zrušila stomatologická ambulancia, čo potvrdzuje nedostatok lekárov našom kraji. V obci Hontianske Nemce sa tiež nachádza lekárňa. V prípade odborných vyšetrení obyvatelia využívajú Nemocnicu s poliklinikou vo Zvolene a v Leviciach.

Podľa posledných dostupných údajov boli príčinou smrti v okrese Krupina najmä tieto choroby: choroby obehovej sústavy, nádory, choroby dýchacej sústavy, choroby tráviacej sústavy, choroby močovej a pohlavnej sústavy a choroby žliaz vnútorným vylučovaním. Posledné obdobie bolo poznačené pandémiu COVID – 19, ktorá mala značný dopad aj na úmrtnosť. Podľa príčin smrti je okres Krupina nad celoslovenským priemerom. V špecifickej úmrtnosti podľa vekových skupín bola vyššia úmrtnosť mužov aj žien ako je celoslovenský priemer. Príčinou úmrtnosti obyvateľov okresu Krupina je zlá sociálna situácia, v ktorej občania žijú a z toho vyplývajúce stresové situácie ktoré zažívajú. K nepriaznivému stavu výraznou mierou prispieva aj veková štruktúra obyvateľov.

2.3.3 Sociálne služby

V obci Sebechleby sa nenachádza zariadenie sociálnych služieb, ktoré by tvorilo základnú jednotku nepretržitej starostlivosti o seniorov. Najbližšie zariadenia sú v okresnom meste Krupina, z toho jedno je vo verejnej správe, ďalej v obci Terany tiež vo verejnej správe. Kapacity zariadení pre potreby občanov okresu Krupina, ale nepostačujú. V týchto zariadeniach sa kopia zoznamy čakajúcich záujemcov o poskytnutie služieb.

Obyvatelia obce Sebechleby môžu požiadať o opatrovateľskú službu, ktorá je vykonávaná na úrovni Spoločnej úradovne v Krupine.

2.3.4 Kultúra, šport a rekreácia

Kultúrny život nadobudol nový rozmer začiatkom 70-tych rokov, v čase výstavby kultúrneho domu v obci. Kultúrnu prácu povzniesli aj pravidelné vystúpenia divadelných a iných kultúrnych a folklórnych súborov.

V obci Sebechleby sa celoročne organizujú spoločenské a kultúrne podujatia pre obyvateľov obce. Na organizácii spoločenského života sa podieľa aj obecná samospráva, nielen poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia v existujúcom kultúrnom dome. Významnými nadregionálnym podujatím je Oberačka po sebechlebsky, regionálnym podujatím sú Svätourbanské slávnosti a medzi významné regionálne podujatia patria hlavne tie, ktoré udržujú tradície ako je Obecná zabíjačka. Zásahu na organizovaní spoločenských podujatí má aj ZŠ s MŠ Antona Matulu, sebechlebská mládež, Občianske združenie Sebechleby, Klub Jednoty dôchodcov, Dobrovoľný hasičský zbor, členovia miestnych spolkov a aktívni obyvatelia.

Súčasťou spoločenského života obce sú kultúrne a športové podujatia, ktoré spríjemňujú život nielen starším, ale aj mladším obyvateľom obce:

- Plesy a zábavy,
- Fašiangové sprievody,
- Deň matiek,
- Deň detí,
- Posedenie pri príležitosti životných jubileí – úcta k starším,
- Oslavy Mikuláša a vianočné trhy,
- Silvestrovské oslavy,
- Futbalové turnaje,
- Iné športové súťaže,
- Požiarnické súťaže,
- Zimné slávnosti

V obci pôsobia nasledovné kultúrne zložky:

- Folklórna skupina Geľovianka
- Dychová hudba Sebechlebskí hudci

- Mužská spevácka skupina Sebechleban
- Detský folklórny súbor Vienok
- Detský folklórny súbor Škovránok
- Divadelný ochotnícky súbor Geľo
- Spevokol Michalčatá

Obrázok č. 5: Fsk Geľovianka

V obci Sebechleby je možnosť venovať sa najmä tzv. letným športom. Príležitosti sú pre mládežnícky šport, ale i pre športové vyžitie dospelých. Vybudované je hlavné futbalové ihrisko, kde prebiehajú futbalové zápasy dospelých a žiakov v rámci okresnej súťaže. V jeho blízkosti je vybudované tréningové futbalové ihrisko s trávnatým povrchom a viacúčelové športové ihrisko pre viaceré druhy športov s umelým povrchom. Tieto športové ihriská vzhľadom k svojmu veku a stavu je nutné postupne revitalizovať, resp. zmeniť na iný účel. V tesnej blízkosti futbalového ihriska sa nachádzajú šatne pre športovcov a herňa stolného tenisu. Objekt zahŕňa klubovňu mládeže, herňu stolného tenisu, 3 šatne, šatňa rozhodcu, hygienické zariadenia a sklad športových potrieb.

Pravidelná návštevnosť hlavne futbalových zápasov je zabezpečená dobrými výsledkami športového klubu.

V obci sa nachádza telocvičňa, ktorú pravidelne hlavne v zimnom období využívajú žiaci ZŠ a aj športové kluby. Avšak, ktorá si vyžaduje opravy, zateplenie a vzhľadom na energetickú krízu riešenie kúrenia.

V obci pôsobia nasledovné športové kluby:

- OZ OFK Sebechleby – futbalový oddiel
- Miestny volejbalový klub
- KST – Turistický oddiel Sebechleby
- Klub aerobiku a jogy
- Strelecký oddiel
- Stolnotenisový klub

Obrázok 5: Futbalový klub OZ OFK Sebechleby

2.3.5 Úrady a inštitúcie

Obec Sebechleby má Obecný úrad, ktorý disponuje dostatočným personálnym a technickým zabezpečením. Na obecnom úrade pracuje manažment obce v zastúpení starosta obce, ekonomická hospodárka, referentka daní, matrikárka a hlavný kontrolór obce. Okrem týchto zamestnancov má obecný úrad zamestnancov na úrovni technickej údržby v počte 6 a na dohody vykonávajú v obci odborné práce 3 osoby. V obci sa nachádza Poštová banka a Slovenská pošta. V neďalekom okresnom meste pôsobia iné bankové a poisťovacie inštitúcie, inštitúcie štátnej správy (Okresný úrad), špecializovaná štátna správa (Úrad životného prostredia, Katastrálny úrad) a verejnej správy (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny).

2.3.6 Organizované občianske iniciatívy

Občianske združenie Sebechleby

Založené bolo v roku 2001 a v roku 2022 má približne 60 členov. Cieľom občianskeho združenia je:

- zastupovať záujmy členov v tuzemsku av zahraničí
- podieľať sa na vytváraní podmienok pre vidiecky turizmus agroturistika
- Vykonávanie činnosti súvisiacej tak získavaním prostriedkov na rekonštrukcie existujúcich asfaltových miestnych komunikácií
- Vykonávanie činnosti súvisiacej s tvorbou spoločnej siete ubytovania, ponukou služieb ČR ostatných činností súvisiacich s rozvojom rekreačného strediska
- Organizovanie výcvikových kvalifikačných kurzov súvisiacich s predmetom činnosti združenia
- poskytovať svojim členom poradensko-konzultačné služby v oblasti podnikania v SR
- Metodická príprava na čerpanie grantov, realizácia grantových projektov vyhľadávanie finančných zdrojov určených pre rozvoj vidieka
- podpora Organizovanie-spoločenských kulturno, osvetových športových podujatí pre členstvo širokú verejnosť
- zber, archivácia, dokumentácia tradičnej ľudovej kultúry
- zabezpečovanie distribúcia propagačných materiálov potrebných k činnosti rozvoju lokality (katalógy, informačné listy, bulletiny, mapy, turistický sprievodcovia, i.)

- Vykonávanie verejnoprospešnej činnosti zameranej na Vytváranie podmienok pre skvalitnenie produktu cestovného ruchu zlepšenie životného prostredia súvisiacich s ČR (Odstraňovanie čiernych skládok, úprava zarasteného chotára, značkovanie, výstavba a údržba turistických cyklistických chodníkov, osadzovanie máp informačných panelov, i.)
- Zriadenie turisticko-informačného centra
- podieľať sa na vytváraní projektov zameraných na Zvýšenie zamestnanosti začlenenie sociálne slabých skupín vylúčených do spoločnosti
- zachovanie rozmnožovanie včelej línie "Hontianka" vyzdvihnutie včely jej produktov

Občianske združenie realizovalo niekoľko grantových projektov spojených s hlavnými cieľmi.

Občianske Združenie Miestna Akčná Skupina Zlatá cesta

Vznik Občianskeho združenia Zlatá cesta je výsledkom dlhoročnej spolupráce členov občianskych združení - Mikroregión Hontianka, Mikroregión Južné Sitno, Mikroregión Konkordia a združenia právnických osôb Región Sitno, ktoré sa usilujú o dosiahnutie regionálneho rozvoja s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj vidieckeho priestoru.

Združenie vykonáva svoju činnosť v území obcí Baďan, Beluj, Prenčov, Počúvadlo, Kráľovce - Krnišov, Žibritov, Svätý Anton, Štiavnické Bane, Dudince, Banská Štiavnica, Hontianske Moravce, Hontianske Nemce, Sebechleby, Banský Studenec, Dekýš, Ilija, Kozelník, Močiar, Podhorie, Vysoká, Devičie, Drážovce, Domaníky, Hontianske Tesáre, Ladzany, Lisov, Medovarce, Rykynčice, Sudince, Súdovce, Terany.

Cieľom občianskeho združenia je zvýšiť kvalitu života vo vymedzenom území v zmysle článku 3 stanov, zlepšiť ekonomické príležitosti a sociálne podmienky vo všetkých oblastiach hospodárskeho, sociálneho, kultúrneho, spoločenského, duchovného a športového života, všetkých ekonomických a sociálnych skupín jeho obyvateľov.

Občianske združenie bude v spolupráci s ostatnými subjektami prostredníctvom svojich aktivít v uvedených oblastiach prispievať k všestrannému rozvoju územia, k zvýšeniu jeho konkurencieschopnosti a životnej úrovne jeho obyvateľov, na základe dokonalej znalosti územia, jeho potrieb, podmienok, zdrojov a potenciálov.

Občianske združenie Obecný Futbalový Klub Sebechleby

Cieľom a poslaním OFK Sebechleby je vytvárať podľa svojich možností podmienky na uspokojovanie záujmov a potrieb svojich členov, najmä vo futbale, ale aj vo verejnom a spoločenskom živote a tým prispievať k získavaniu a rozvoju pohybových i telesných zručností a schopností, teoretických vedomostí, k upevňovaniu fyzického a duševného zdravia a zdatnosti, k formovaniu osobnosti s kladnými morálnymi a vôľovými vlastnosťami a k spoločensky vhodnému spôsobu trávenia voľného času.

Úlohy OFK Sebechleby

- a) podporovať futbal detí, mládeže a dospelých;
- b) ochraňovať a podporovať zdravie, výchovu a vzdelávanie svojich členov a ostatnej verejnosti prostredníctvom výchovno-vzdelávacích foriem so športovým a najmä futbalovým obsahom;
- c) organizovať športovú činnosť pre svojich členov a ostatnú verejnosť;
- d) zabezpečovať podľa svojich možností podmienky na aktívnu účasť svojich členov na športových a telovýchovných podujatiach a akciách (súťaže, tréningy, školenia, kurzy, semináre a podobne), ďalej na spoločenských, kultúrnych a iných verejnoprospešných podujatiach. Pod zabezpečením podmienok pre členov sa rozumie poskytovanie a uhrádzanie finančných výdavkov (nákladov) na činnosť odborníkov na špecializované činnosti v oblasti telesnej kultúry, materiálnotechnické vybavenie na športovú činnosť, doprava, ubytovanie, občerstvenie, stravovanie, hygiena, rehabilitácia, regenerácia, lekárska starostlivosť a podobne, ale aj poskytovanie príspevkov, podpôr, odmien a iných náhrad fyzickým osobám zúčastňujúcich sa na činnosti OFK Sebechleby;
- e) propagovať vlastnú činnosť;
- f) organizovať prestupy a hostovania členov OFK Sebechleby do iných telovýchovných jednôt a športových klubov a organizovať prestupy a hostovania členov z iných telovýchovných jednôt a športových klubov do OFK Sebechleby;
- g) zabezpečovať podľa svojich možností výstavbu, údržbu, prevádzku a starostlivosť o športové a iné objekty a zariadenia vo vlastníctve a nájme obce Sebechleby a OFK Sebechleby;

- h) vytvárať podľa svojich možností ekonomické, materiálno-technické, personálne, administratívne, sociálne, ekologické, bezpečnostné a iné podmienky na činnosť OFK Sebechleby ako celku i jeho členov;
- i) obhajovať záujmy, potreby a práva svojich členov v oblasti futbalu;
- j) spolupracovať so samosprávnymi orgánmi a inštitúciami obce Sebechleby, ďalej so štátnymi, športovými a inými orgánmi a inštitúciami v snahe plniť cieľ, poslanie a úlohy OFK Sebechleby.

Miestny odbor Matice slovenskej

Miestny odbor Matice slovenskej funguje v obci už 30 rokov a jeho cieľom je vzbudzovanie národného povedomia u mladých ľudí. Je jediným miestnym odborom, ktorý sa udržal na území okresu Krupina ako fungujúci odbor s členmi.

2.4 DOPRAVNÁ A TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Dopravné a inžinierske siete vytvárajú základný predpoklad pre rozvoj podnikateľských aktivít v regiónoch. Ide o finančne náročné investície, pre ktoré obec nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami. V obci nie sú inžinierske siete vybudované kompletne a v budúcnosti sa počíta s ich dobudovaním. Technická infraštruktúra predstavuje veľmi dôležitý faktor pôsobiaci na ekonomický rozvoj obce. Vytvára podmienky pre kvalitné bývanie obyvateľstva, rozvoj podnikateľských aktivít v obci a okolí a poskytuje dôležité služby pre obyvateľov.

Tabuľka 10: Súhrnný prehľad stavu základnej infraštruktúry v obci

Názov infraštruktúry	Jednotka	Množstvo	Typ*
Dopravná infraštruktúra			
Cesty I. triedy	km	4,2	národná
Cesty II. triedy	km	0	
Cesty III. cesty	km	0	
Miestne komunikácie	km	10,9	
Chodníky	km	8,8	asfalt, zámková dlažba
Parkoviská	počet/kapacita	8/59	asfalt, zámková dlažba, štrkové
Železnica	km	0,0	
Železničné zastávky	počet	0	
Autobusové zastávky	počet	4	murované - 2x Jednota, 2x ZŠ
Autobusové linky miestne	počet	29	smer Krupina, Dudince
Autobusové linky diaľkové	počet	2	smer Bratislava

Environmentálna infraštruktúra			
Kanalizácia	km	2,3	Vo výstavbe
Čistička OV	kapacita m ³	0	Vo výstavbe
Zber TKO	objem	133,0 t	veľkokapacitné
Separovaný zber		áno	plasty, elektronický odpad, textil, kovošrot, sklo, BRO
Komunikačná infraštruktúra			
TV vysielanie	počet staníc	4	STV1, STV2, Markíza, JOJ
Mobilné siete	počet	3	Orange, T-mobile, O2
Telefónna sieť		áno	digitálna
Internet	počet	2	DSL, analóg, mobilná sieť
Obecný rozhlas	km	4,4	drotové vedenie
Technická infraštruktúra			
Plyn	počet prípojok	áno	
Verejný vodovod	km	2,8	
Elektrina		22kV	majiteľ: SSE
	trasy VN	nie	
Obecné osvetlenie	počet svetiel	98	

2.4.1. Charakteristika dopravnej siete

Nosnou pozemnou komunikáciou, ktorá vedie stredom obce je cesta I. triedy národného významu č. 51, ktorá je spojnicou obce Hontianske Nemce a mesta Levice. Obec je vzdialená 3 km od medzinárodnej dopravnej tepny E 77 Budapešť – Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Krakov, ktorá má veľký význam pre celý región.

2.4.2 Dopravná obslužnosť územia

Regionálnu verejnú osobnú dopravu môžeme chápať ako sociálnu službu, ktorú by mal štát poskytovať všetkým vrstvám obyvateľov, ktorí sa svojou prácou a odvodmi do daňových systémov podieľajú na fungovaní celého národného hospodárstva, a to podľa rovnakých pravidiel. Preto by všetci obyvatelia tohto štátu mali mať právo na dopravné služby spojené s ich ústavnými právami na prácu, na vzdelanie, na zdravotnú starostlivosť a teda mali by mať možnosť dopraviť sa za týmito účelmi verejnou osobnou dopravou.

Obrázok 6: Cesta I. triedy s národným významom č.51

Verejnú dopravnú sieť v obci zabezpečuje autobusová a cestná doprava. Zabezpečuje ju SAD Zvolen a.s.. Intenzita autobusovej dopravy smer Krupina je dostatočná, premáva počas pracovných dní od 4.45 hod. do 21.21 hod. 16 krát a do Dudiniec od 4.50 hod. do 22.38 hod. 13 krát. Nedostatočné je najmä spojenie vo večerných hodinách a cez víkend. Prípadné medzery v dopravnom poriadku musia obyvatelia riešiť vlastnou dopravou. Vzdialenosť zo Sebechlieb k najbližšiemu letisku Sliač je 50 km. Vzdialenosť od hlavného mesta SR Bratislavy je 172 km. Obyvatelia obce sa presúvajú za úradmi, do zamestnania, do škôl verejnou autobusovou dopravou a osobnou dopravou.

2.4.3 Voda a kanalizácia

V obci Sebechleby je väčšina domácností zabezpečená prípojkou na zdroj pitnej vody z verejného vodovodu. Domácnosti, ktoré nie sú pripojené k sieti verejného vodovodu sú hlavne z okrajovej časti obce. Na vodovod bolo v roku 2013 napojených 280 domov, z toho 14 podnikateľského charakteru. Priemerná ročná spotreba vody z verejného vodovodu je 27 500 m³. Verejný vodovod o dĺžke 3 000 m je v správe Stredoslovenskej

vodárenskej spoločnosti Zvolen. V niektorých domácnostiach využívajú zdroj pitnej vody z vlastnej studne.

V obci sa v roku 2022 začala realizácia projektu „Kanalizácia a ČOV Sebechleby“, pričom ukončením bude odkanalizovaná jedna polovica obce. Projekt je pre obec finančne náročný a na pokračovanie projektu aj v ďalšej etape obec bude musieť skúsiť čerpanie nenávratných finančných zdrojov.

2.4.4 Plyn

Obec Sebechleby je plynofikovaná. Počet plynových prípojok nám nie je známy. V súčasnej dobe je odber plynu využívaný prevažne na varenie a niektoré domácnosti využívajú plyn na vykurovanie a ohrev vody.

2.4.5 Elektrická energia

Prevádzkovateľom elektrickej siete v obci je Stredoslovenská energetika, a.s.. Elektrické siete sú vybudované pozdĺž miestnych komunikácií.

V súčasnej dobe je elektrická energia zavedená do všetkých domácností obyvateľstva. Niektoré domácnosti MRK, boli z dôvodu neuhrádzania platieb za spotrebu elektrickej energie odpojené od siete.

2.4.6 Odpadové hospodárstvo

Človek sa v každej dobe učil mnohým postupom a hodnotám od prírody. Príroda človeku vždy dáva príklad, ako sa dá zaobchádzať a rozumne využívať materiály a produkty, ktoré nám ponúka naša planéta Zem. Nie je predsa možné, aby ľudia

donekonečna produkovali ťažko spracovateľné materiály a neefektívne zaberali plochy skládkami.

V zmysle legislatívy nášho právneho systému sa neustále zvyšujú požiadavky na systém zberu, uskladňovania a zhodnocovania jednotlivých zložiek komunálneho odpadu s ohľadom k zvyšovaniu kvality životného prostredia. Avšak realizácia týchto opatrení je podmienená obstaraním vhodných technologických prostriedkov a zavedením efektívneho systému zhodnocovania vyseparovaných zložiek.

Obec Sebechleby realizuje separovaný zber odpadu v týchto kategóriách: plasty, elektronický odpad, textil, kovošrot, sklo a biologicky rozložiteľný odpad. Odberateľom zmesového komunálneho a vyseparovaného odpadu je spoločnosť Združenie Hont s.r.o., , v ktorej má obec majetkovú účasť . Zároveň v nadväznosti na legislatívu súvisiacu s uskladňovaním a zhodnocovaním biologicky rozložiteľného odpadu realizujeme separáciu a zhodnocovanie na vlastnom obecnom kompostovisku. V obci sa mnohokrát využívajú veľkoobjemové kontajnery na odpady všetkých druhov.

2.5 EKONOMIKA

2.5.1 Ekonomická výkonnosť

Ekonomická výkonnosť obce súvisí s jeho podielom na tvorbe HDP a počte nezamestnaných v národnom hospodárstve. Všeobecne platí, že čím je vyššia ekonomická výkonnosť obce, tým je vyšší jeho podiel na tvorbe HDP a nižší jeho podiel na počte nezamestnaných. Príčinou nízkej ekonomickej výkonnosti obce nemusí byť iba nízka úroveň jej ekonomického potenciálu, ale aj jeho nedostatočné využívanie.

Obec Sebechleby je štvrtou ekonomicky najvýkonnejšou obcou v okrese Krupina po okresnom meste Krupina, meste Dudince a obci Hontianske Nemce. V hospodárstve obce Sebechleby má dominantné postavenie a tradíciu poľnohospodárstva a priemyselné aktivity založené na využívaní a zhodnocovaní miestnych zdrojov (spracovanie dreva). Vysoký potenciál má aj odvetvie cestovného ruchu, kde v súčasnosti podnikateľské subjekty poskytujú ubytovanie a pohostinské služby. Významnou pomocou pre ekonomickú výkonnosť obce je rozvoj podnikateľských aktivít v rôznych oblastiach výroby a služieb. Jedná sa prevažne o kovospracovanie, tesárske práce, výroba nábytku, sklenárstvo, autoservis a pneuservis, kamenárstvo, stavebné práce a iné drobné služby.

2.5.2 Štruktúra ekonomickej základne

Dôležitými faktormi pre ekonomický rozvoj obce sú taktiež podmienky pre rozvoj podnikania v obci a podnikateľské aktivity súkromného sektoru. Súkromné podnikanie sa v obci sústreďuje predovšetkým do činnosti fyzických osôb zameraných na podnikanie, v oblasti obchodu a remeselníckych služieb. Podnikateľská aktivita je

zameraná najmä na maloobchod, včelárstvo, poisťovníctvo, stavebné a lesnícke služby, ako aj služby na údržbu a opravu motorových vozidiel.

Právnické subjekty majú v obci zastúpenie sedem spoločností s ručením obmedzeným, dve družstvá a dve ostatné ziskovo orientované jednotky. V obci je registrovaných podľa štatistického úradu 13 neziskových organizácií. Agropol Hontianske Nemce, družstvo a jej dcérske spoločnosti sú významnými podnikateľskými subjektami regiónu. Medzi najväčších zamestnávateľov patrí aj Obec Sebechleby.

Celková podnikateľská aktivita v obci v porovnaní s priemernými ukazovateľmi rozvoja podnikania v SR je pomerne priaznivá. Väčšina obyvateľov predovšetkým trvale bývajúcich v obci, sa rozhoduje podnikáť ako fyzické osoby na základe živnostenského povolenia, a to najmä z dôvodu straty zamestnania, využitia vzdelania a zručnosti v danom odbore a zamestnania rodinných príslušníkov a blízkych.

2.5.3 Priemysel

V samotnej obci sa priemyselná výroba nikdy nenachádzala. V minulosti bol v okresnom meste Krupina najdôležitejší z hľadiska výroby a zamestnanosti strojársky priemysel. Po roku 1989 došlo k poklesu priemyselnej výroby a k následnému poklesu pracovných miest v strojárskej firme Way Industry Krupina. Koncom 20. storočia začal útlmový program strojárkej výroby a v súčasnosti tento druh priemyslu už nie je z hľadiska zamestnanosti a výroby majoritný. Iný priemysel v okresnom meste zastupujú nábytkársky priemysel spoločnosť LIND, elektrotechnický priemysel spoločnosť BROTHER SLOVAKIA a WITTUR. Píla Seb, s.r.o. je jediným zástupcom priemyselnej výroby v obci Sebechleby a to drevospracujúcej.

2.5.4 Poľnohospodárstvo

Územie obce ponúka výborné podmienky na poľnohospodársku výrobu, kde teplota v januári klesá na -3° až -6° C, v júli stúpa na 19° C až 26° C. Pestovanie niektorých teplomilných plodín obmedzuje vymrzanie pri inverzných situáciách. Bezmrazové obdobie trvá 160 – 180 dní. Priemerný ročný úhrn zrážok 600 -700 mm neposkytuje dostatok vlahy pre intenzívnu rastlinnú výrobu, pretože také i väčšie hodnoty dosahuje potenciálny výpar.

Z hľadiska bonity pôdy patria pôdy Krupinskej planiny, ktorej súčasťou je aj územie obce Sebechleby k stredne produkčným / 4. stupňa zo 6-stupňovej škály /, niektoré k produkčným / 3. stupeň /. V katastrálnom území obce Sebechleby prevládajú hnedé pôdy, ktoré sa vyvinuli na nekarbonátovom pôdnom substráte a na tieto pôdne typy sa viaže lesné spoločenstvo a rastlinstvo. Tieto pôdy majú veľký význam pre intenzívne poľnohospodárstvo, ktoré má v tejto oblasti dobré podmienky.

Perspektívnou sa javí oblasť alternatívneho poľnohospodárstva – pestovanie bio produktov.

2.5.5 Cestovný ruch

Cestovný ruch je významným a nepopierateľným aspektom ekonomického rozvoja príslušného regiónu, pretože vytvára pracovné príležitosti pre skupiny obyvateľov, zvyšuje príjmy, stimuluje kapitálové investície, vytvára príležitosti pre rozvoj malých a veľkých podnikov.

Prínosom pre obec z hľadiska vnímania rozvoja cestovného ruchu je vnímaná Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Stará Hora vyhlásená v roku 1981 a kostol sv. Michala pochádzajúci zo 17. storočia. Okrem uvedeného taktiež prírodné danosti tohto regiónu predurčujú túto oblasť k rozvoju cestovného ruchu rôznymi formami individuálnej rekreácie počas celého roka.

Obec a okolie Sebechleby ponúka výborné podmienky pre:

- pešiu turistiku (turistický chodník Stará Hora, Mladá Hora, smer Beluj, Nemčianske Viničky).
- cykloturistiku – v okolí Sebechleby sú viaceré cyklotrasy, ktoré sú zatiaľ neoznačené, ale nadšenci tohto športu ich poznajú a využívajú (GREENWAY Cez tri kopce a stovky viníc Kráľovce-Drážovce, rôzne asfaltové lesné a poľné cesty).
- rybolov na vodnej nádrži Sebechleby
- beh na lyžiach – náš región poskytuje počas zimnej sezóny dobré podmienky pre beh na lyžiach.
- zber lesných plodov
- ochutnávky vín a medov
- návštevu Pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry Stará Hora
- návštevy národopisného múzea Stará Hora
- návštevy atraktívnych podujatí
- športové aktivity na športoviskách v obci

- poľovníctvo

Obrázok 7: PRĽA Stará Hora

Vzhľadom k zjednodušeniu aktivít regiónu v oblasti cestovného ruchu boli založené inštitúcie cestovného ruchu regiónu, ktoré zastupujú Občianske združenie Sebechleby, OZ MAS Zlatá cesta a OCCR zriadené Banskobystrickým samosprávnym krajom. . Inštitúcie boli založené s cieľom koordinácie aktivít cestovného ruchu za účelom rozvoja cestovného ruchu v regióne. Základnou úlohou združení je vytvárať podmienky na všestranný rozvoj územia v súlade so špecifickými podmienkami ochrany prírody v regióne a cieľavedomý a koordinovaný postup pri tvorbe koncepcie rozvoja mikroregiónu.

A preto vzhľadom k charakteru územia a k jeho prírodným danostiam sa obec snaží v spolupráci s Občianskym združením Sebechleby vytvoriť podmienky pre rozvoj cestovného ruchu v obci a blízkom okolí, a tak sa vytvára priestor pre podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti cestovného ruchu realizovať svoju činnosť v danej

lokalite. Dôsledkom týchto aktivít zabezpečujeme zvýšenie ekonomického rozvoja obce, ktorý patrí medzi strategické ciele obecnej samosprávy.

Cestovný ruch v obci zaznamenával do vypuknutia pandémie COVID–19 celkový rast, čo sa pandemickou situáciou a ňou nariadenými opatreniami značne spomalilo.

Nižší stupeň rozvoja cestovného ruchu je spôsobený aj socio-ekonomickou situáciou, ale aj z hľadiska nedostatočne vybudovanej infraštruktúry, nedostatku ľudských zdrojov, chýbajúcim prístupom k základným službám.

K hlavným aktivitám vykonávaných návštevníkmi našej obce je návšteva Pamiatkovej rezervácie ľudovej architektúry , múzea a turistických chodníkov, či pobyt v prírode alebo účasť na kultúrnych podujatiach.

Cieľom obce je v nasledujúcom programovom období vytvoriť pre návštevníkov zaujímavý turistický bod a priniesť im atraktívnejšie zážitkové programy spoznávania prírody a predstavenia vinohradníctva, včelárstva a tradičného remesla. Návštevníci tak môžu stráviť čas v prírode pri príjemných aktivitách zameraných na ľudovú tradíciu a to pre všetky vekové kategórie. Zároveň hľadať možnosti na budovanie nových náučných turistických chodníkov a zaujímavých lokalít, cyklotrás a rozvoj infraštruktúry spojenej s environmentálnym vzdelávaním.

Zabezpečiť v obci udržateľný cestovný ruch, ktorý bude plne zohľadňovať svoje súčasné aj budúce hospodárske aj sociálne a environmentálne dosahy, riešenia potrieb návštevníkov, odvetví hospodárstva, životného prostredia aj domáceho obyvateľstva.

Pracovať na rozvoji tak, aby bolo využívané kultúrne a prírodné dedičstvo v súlade programovými rozvojovými dokumentmi regiónu a kraja.

Obrázok: Vinohradnícke zariadenia Stará Hora

Obrázok č.... : Kaplnka sv. Anny Stará Hora

2.5.6 Trh práce

Trh práce v BBSK a v okrese Krupina

V rámci uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce Banskobystrického samosprávneho kraja je dôležité si uvedomiť najdôležitejšie charakteristiky sociálno-ekonomického stavu regiónu, stupňa rozvoja spoločenského kapitálu, problematiku zamestnanosti a nezamestnanosti a problematiku vzdelávania. V rámci týchto faktorov budeme uvažovať o možnostiach uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce.

Zamestnanosť

Okres Krupina je prevažne poľnohospodársko-priemyselný. Priemysel dominuje len v okresnom meste Krupina, a to len v strojárskom a nábytkárskom odvetví. Na ústupe je klasický, potravinársky. V obci a jeho okolí dominuje poľnohospodárska výroba. V okrese Krupina má na zamestnanosť veľký vplyv slabá infraštruktúra, malý počet malých a stredných podnikateľských subjektov a ich slabý rozvoj. Okres pociťuje nedostatok kvalifikovaného potenciálu v oblasti ľudských zdrojov, pretrvávajúcu stagnáciu poľnohospodárskych podnikov, v minulých rokoch aj zánik niektorých poľnohospodárskych družstiev, prípadne zmenu ich vlastníckych vzťahov. Zanikol tradičný potravinársky priemysel zrušením Krupinskej mliekarene a.s. a Mlynu Krupina a.s. a udomácnil sa nábytkársky priemysel. Významní investori vytvorili pracovné príležitosti vo výrobe tonerových kaziet do tlačiarň a vo výrobe konštrukcií a rámov do výťahov.

Pre sídelnú štruktúru okresu je charakteristické, že väčšie a prosperujúcejšie obce sú situované predovšetkým na hlavných dopravných ťahoch, kým v odľahlejších polohách sú obce menšie s depresívnou vývojovou krivkou vo väčšine kritérií. V okrese je okrem toho pomerne vysoký podiel rozptýleného osídlenia vo forme malých osád a samôt.

Silné stránky okresu Krupina: dostatok voľnej a relatívne lacnej pracovnej sily, rozsiahla domáca surovínová základňa drevnej hmoty /dub/ a kameňa /andezitu/ poskytujúca suroviny pre rozvoj drevospracujúceho priemyslu a spracovania kameňa, vybudovaná pozícia na exportných trhoch najmä v priemyselných odvetviach strojárstva, nábytkárskeho priemyslu a výrobkov z kameňa, geografická poloha – prístupnosť významnými cestnými komunikáciami, dlhodobý potenciál pre rozvoj letného turizmu, rekreačno-športového turizmu a cykloturizmu v rámci priliehajúcich rekreačných oblastí, bohaté historické a kultúrne tradície, región s dobrou kvalitou životného prostredia, výhodné klimatické podmienky, región s najväčším počtom slnečných dní v roku, prírodné pamiatky.

Slabé stránky okresu Krupina: nízka technologická a technická úroveň výroby, nedostatočné využitie domácej drevnej suroviny a kameňa, obtiažne podmienky pre prílev domáceho a zahraničného investičného kapitálu, nedostatočná previazanosť najmä veľkých podnikov s potencionálnymi domácimi subdodávateľmi, nízka úroveň podnikateľských zámerov a následný obmedzený prístup k financiám, nevyužívanie geotermálnej energie pre vykurovanie domov, resp. rekreačné účely, nízka kúpna sila obyvateľstva, nerozvinuté podnikateľské prostredie, nedostatočný informačný systém, propagácia a nedostatočné

ubytovacie kapacity, nedostatočná sieť poradenských služieb pre podnikanie v cestovnom ruchu, vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy alokovanej v poľnohospodársky znevýhodnených podmienkach, slabá inovačná aktivita, zastaralé budovy a technológie, odliv kvalifikovaných síl z poľnohospodárstva, zlý stav budov – energeticky náročné prevádzkovanie.

Príležitosti v okrese Krupina: vstup nových podnikateľov /investorov/ do existujúcich výrobných priestorov, podpora živnostenského, remeselného podnikania a samozamestnávania, využitie miestnej remeselnej tradície a prvkov ľudovej kultúry, kultúrny potenciál pre organizovanie folklórnych slávností, oživenie tradičných remesiel, letná turistika, poznávacie chodníky, využitie laznických osídlení pre rozvoj agroturistiky a ekoturizmu.

Ohrozenia v okrese Krupina: úbytok kvalifikovanej pracovnej sily z regiónu, technologické a poznatkové zaostávanie, nedostatočná úroveň strategického plánovania, trvalé zrušenie regionálnej železničnej trate, odchod mladých, podnikateľsky schopných a kvalifikovaných pracovníkov z územia regiónu, nezáujem obyvateľstva o zvyšovanie kvalifikácie v oblasti projektovania a získavania finančných zdrojov zo štrukturálnych fondov, nevybudovaná infraštruktúra pre rozvoj cestovného ruchu a nevyhovujúca kvalita zariadení, nedostatočná prezentácia, zviditeľnenie, atraktivnosť a dostupnosť zariadení pre cestovný ruch a turizmus, nepriaznivý demografický vývoj.

Nezamestnanosť

BBSK je jedným z troch krajov s najvyššou mierou nezamestnanosti. Nezamestnanosť v kraji v posledných rokoch dlhodobo klesala podobne ako na úrovni SR až do konca roka 2019 (SR 4,92 %, BB kraj 6,69 %). V roku 2020 začala nezamestnanosť následkom pandémie koronavírusu opäť rásť a dosiahla úroveň 9,83 %. Výrazné priestorové rozdiely v nezamestnanosti v rámci kraja potvrdzujú silnejšiu ekonomickú výkonnosť severozápadnej časti regiónu a, naopak, slabú rozvinutosť na juhu kraja. Najvyššia nezamestnanosť je v južných okresoch, najmä Rimavská Sobota a Revúca, ktoré s mierou nezamestnanosti na úrovni 18 – 20 % obsadzujú prvé dve priečky poradia okresov SR s najvyššou nezamestnanosťou.

Analýzy trhu práce hovoria o výraznom nedostatku pracovných síl na slovenskom trhu, pričom sa očakáva, že nedostatok bude pretrvávať aj v strednodobom horizonte. Dodatočná potreba pracovných síl v Banskobystrickom kraji do roku 2025 je prognózovaná na 40-tisíc osôb.¹⁰⁴ Dodatočná potreba je pritom vyvolaná nesúladosť medzi ponukou a dopytom na trhu práce. Uchádzačom okrem požadovanej kvalifikácie chýbajú aj niektoré kľúčové zručnosti. Očakáva sa, že až 70 % pracovných príležitostí bude vznikať na stredoškolských pozíciách, kde bude aj najväčší nedostatok pracovných síl.¹⁰⁵ Z dlhodobého hľadiska sa dopyt na trhu práce uberá od poľnohospodárstva, ťažby a priemyslu smerom k službám. Tento trend súvisí s rastúcou životnou úrovňou obyvateľov, je v súlade s vývojom v najvyspelejších krajinách a je urýchľovaný globalizáciou, technologickým pokrokom a inováciami.¹⁰⁶

Očakáva sa, že do roku 2030 bude takmer štvrtina nových pracovných miest na Slovensku vytvorená v odvetví služieb a obchodu. Nárast by mal nastať aj na pozíciách kvalifikovaných pracovníkov a remeselníkov,

technických a odborných pracovníkov a na manažérskych pozíciách. Naopak, na pozíciách operátorov a montérov strojov a zariadení sa očakáva pokles, čo možno pripísať automatizácii a robotizácii.¹⁰⁷ Svetové ekonomické fórum (WEF) prognózuje, že globálny trh práce sa v najbližších rokoch výrazne zmení. Pribudnú najmä pracovné pozície v IT sektore zamerané na vývojárske činnosti, automatizáciu a robotizáciu. Zároveň viaceré pozície (napr. administratívne pozície, účtovníci, pracovníci vo výrobe a pod.) budú v dôsledku automatizácie na ústupe. K podobným záverom dospeli aj slovenské prognózy.¹⁰⁸ V dôsledku automatizácie môže na Slovensku v budúcnosti zaniknúť viac než 60 % pracovných pozícií.

Z hľadiska udržateľnosti hospodárskeho rastu a zvyšovania zamestnanosti je kľúčové, aby sa pracovná sila dokázala flexibilne prispôbiť globálnym zmenám na trhu práce. Dôležitosť základných manuálnych a technických zručností („hard skills“) zamestnancov sa postupne znižuje. Výrazne rastie dôležitosť mäkkých a prierezových zručností („soft skills“). Zručnosťami budúcnosti, na rozvoj ktorých je potrebné sa zamerať, sú: analytické a kritické myslenie a komplexné riešenie problémov, aktívne učenie a techniky učenia, kreativita, originalita, iniciatíva. Najdôležitejšími technickými zručnosťami, ktorých dôležitosť rastie, sú technologický dizajn a programovanie (IT a digitálne zručnosti). Podiel obyvateľov Slovenska s aspoň základnými digitálnymi zručnosťami dosahuje úroveň len 54 %.¹⁰⁹ S tým priamo súvisí kvalita a dostupnosť vzdelávania mládeže, ale aj celoživotného vzdelávania.¹¹⁰

Priemerná mesačná mzda v kraji dlhodobo rastie. Od roku 2010 sa zvýšila o viac než 50 %, čo kopíruje celoslovenský trend, a v roku 2019 dosiahla úroveň 1 113 eur¹¹¹. Stále však zaostáva približne o 14 % za priemernou mzdou v SR. Tento jav možno pripísať vyššie opisovanej nízkej produktivite práce, nízkej vyprodukovanej pridanej hodnote aj slabšej konkurencieschopnosti regiónu. Najvyššie mzdy sú v odvetví informačných a komunikačných technológií, finančných a poisťovacích službách a v energetike.

Nezamestnanosť sa čoraz viac koncentruje medzi nekvalifikovanými osobami a do určitých častí v rámci regiónu. Najhoršie sú na tom dlhodobo nezamestnaní. Určité percento uchádzačov o zamestnanie má len malé šance získať prácu, pretože majú nízku alebo žiadnu kvalifikáciu, avšak časť ľudí stráca schopnosť nájsť si zamestnanie aj preto, že klesá ich sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa v dobrom svetle pred potenciálnym zamestnávateľom. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stávajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácie pracovať, čím sa stávajú neuplatniteľnými na trhu práce. Celkovo je pre región charakteristický vysoký počet nezamestnaných, nedostatok voľných pracovných miest, značný počet poberateľov sociálnych dávok a nízke príjmy obyvateľstva, ktoré sú pod úrovňou celoslovenského priemeru. Výrazne sa obmedzili pracovné príležitosti pre osoby s nižšou kvalifikáciou, ľudí nad 50 rokov a zdravotne postihnutých – nezamestnanosť v tejto skupine ľudí výrazne vzrástla a začala mať dlhodobější charakter.

Trh práce v obci Sebechleby

Z ekonomického hľadiska má pre ďalší rozvoj obce najväčší význam práve ekonomicky aktívna zložka obyvateľstva, v ktorej sa odráža ekonomická úroveň obce ako celku.

Celkovú situáciu v ekonomickej aktivite obyvateľstva obce dokresľuje i stav nezamestnanosti. Údaje za posledné roky vykazujú kolísavú tendenciu počtu nezamestnaných.

Medzi dlhodobo nezamestnaných patria predovšetkým obyvatelia s ukončeným základným vzdelaním a vyučením v odbore, ktorí hľadajú najťažšie umiestnenie na trhu práce. Mnoho obyvateľov hľadá rôzne iné príjmy pre zabezpečenie života, ako je napr. pomocné poľnohospodárske práce, práce v domácnostiach, kde sú obyvatelia dôchodcovia, a pod.

2.5.7 Majetok obce a jeho štruktúra

Obecná samospráva môže ovplyvniť ekonomický rozvoj v obci viacerými spôsobmi:

- finančnými zdrojmi, ktorými disponuje v príjmovej časti rozpočtu, v mimorozpočtových fondoch a ich racionálnym využívaním,
- majetkom, ktorým disponuje a ktorý používa na zabezpečenie výkonu obecnej samosprávy,
- vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania v obci pre podnikateľské subjekty budovaním technickej infraštruktúry, využívaním regulačných ekonomických a iných nástrojov,
- koordinačnou činnosťou, ktorou môže usmerňovať a ovplyvňovať podnikateľské aktivity a aj ostatných podnikateľských subjektov v obci a v jej okolí.

Priamo môže obec ovplyvňovať ekonomický rozvoj v obci prostredníctvom rozpočtu a využitia obecného majetku. Fiškálna decentralizácia prebiehajúca v ostatnom období spolu s postupným prenesením kompetencií na vyššie územné celky a obecné samosprávy výrazne zvyšujú zodpovednosť obecnej samosprávy a rozširujú oblasti, v ktorých môže obec plniť svoje úlohy.

Majetok obce tvorí:

- Obecný dom – polyfunkčný objekt /Obecný úrad, Slovenská pošta, nájomné byty, kultúrna infraštruktúra, prevádzky, pohostinstvo, spoločenský priestor, kancelárie - súpis. č. 1
- Verejné priestranstvo obce – využívané obyvateľstvom, park A, park B, park C, altán, fontána, mobiliár.
- Dom smútku – súpis. č. 424, využívaná obyvateľstvom pre účely poskytovania pohrebných služieb
- Požiarna zbrojnica – súpis. č. 177 , využívaná Dobrovoľným hasičským zborom Sebechleby uskladnenia protipožiarnej výzbroje
- Objekt bývalých jasiel súpis. č. 324, nevyužívaná budova, plánovaný Obecný penzión Sebechleby

- Objekt „Športový dom“ – bez súpis. č., využívaná pre účely športového charakteru
- Športový areál Sebechleby – viacúčelové ihrisko, futbalové ihrisko, pomocné futbalové ihrisko, detské ihrisko, prístupové komunikácie s parkovacími miestami
- Budova ZŠ – súpis. č. 145 využívané pre účely základného vzdelávania detí
- Budova materskej školy – súpis. č. 132, využívaná pre účely predškolského vzdelávania
- Školská jedáleň – súpis. č. 413, využívaná pre účely poskytovania stravy školským zariadeniam
- Telocvičňa – súpisné č. 414, využívaná pre účely športových aktivít školských zariadení
- Školský areál ZŠ – využívaná pre účely športových aktivít a poľnohospodársku činnosť
- Viničné zariadenia – súpis. č. 987, súpis. č. 1000, súpis. č. 1001 – objekty sudáreň, maštal, viničný dom na Starej Hore
- Objekt „Zberný dvor“ – súpis. č. 423, objekt slúži na dočasné uskladnenie separovaných zložiek odpadu
- Oddychový park Učíme sa hrou – oplotený areál s mobiliárom a detským ihriskom
- Pozemky v intraviláne obce – určené pre budúcu výstavbu IBV Lúžok
- Pozemky v extraviláne obce – určené pre budúci podnikateľský park Enviropark
- Pozemky v extraviláne obce – poľnohospodárska pôda
- Miestne komunikácie, mosty, chodníky – obecné chodníky, cesty a premostenia využívané pešími účastníkmi a účastníkmi automobilovej dopravy
- Studňa a vodojem Mladá Hora
- Verejné osvetlenie – využívané obyvateľstvom
- Pomník padlým I. a II. sv. vojny - socha neznámeho vojaka
- Socha sv. Vendelína
- Socha sv. Floriána
- Dom č. 38

2.5.8 Obecný rozpočet, dotácie a iné finančné príspevky

Rozpočet predstavuje základný nástroj finančného hospodárenia obce v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce vyjadruje samostatnosť hospodárenia obce. Rozpočet územnej samosprávy, rozpočtový proces, pravidlá rozpočtového hospodárenia, zostavovanie a schvaľovanie záverečného účtu obce sú upravené zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení

neskorších predpisov. Obec Sebechleby štandardne pracuje s rozpočtom približne 1,2 mil. Eur ročne, z čoho viac ako 60% ide na prenesený a originálny výkon štátnej správy v oblasti školstva.

Obec Sebechleby sa pravidelne zapája do zverejnených výziev Riadiacich orgánov operačných programov EÚ a aj iných možností na získanie finančných dotácií z národných zdrojov. Najdôležitejšími projektovými zámermi na najbližšie obdobie si obec Sebechleby stanovila „Kanalizácia a ČOV Sebechleby“, „Zberný dvor separovaného odpadu v obci Sebechleby“, „Zriadenie obecného kompostoviska Sebechleby“, „Rekonštrukcia objektu kultúrneho centra a oddychu“, – Rekonštrukcia vinohradníckych zariadení a zriadenie turistických bodov pre rozvoj cestovného ruchu v PRĽA Stará Hora“, po vybudovaní kanalizácie aj rekonštrukcie miestnych komunikácií a iné projektové zámery s cieľom posilniť rozvoj obce.

Projektové dokumentácie a implementácie projektových zámerov si obec Sebechleby zabezpečuje prevažne dodávateľsky, cez súkromné spoločnosti v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní služieb a tovarov.

3. SWOT ANALÝZA

Swot analýza obce Sebechleby bola použitá ako metóda, ktorá vychádza z analýzy doterajšieho vývoja, súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok, súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok, jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šanci), jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce, rozvojové zámery obce, strategické ciele, ich priority a opatrenia. Informácie pre SWOT analýzu sme čerpali zo stretnutí s občanmi, swot analýzy z PHSR obce a z auditu územia. Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov pre sociálnu inklúziu v obci Sebechleby.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov v obci Sebechleby.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov v obci Sebechleby. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

3.1 HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zvyšovanie počtu obyvateľstva a ekonomicky aktívnych obyvateľov s predpokladom zachovania trendu ✓ Realizácia aktivít pre riešenia prírastku obyvateľov (byty, IBV) ✓ Relatívne nízka veková štruktúra obyvateľstva ✓ Geografická poloha, vybudovaná dopravná infraštruktúra a význam ✓ Kultúrne a historické hodnoty územia spojené s vinohradníctvom, ovocinárstvom a včelárstvom ✓ Zachovalosť tradičnej remeselnej výroby ✓ Množstvo kultúrnych pamiatok (kostol, sochy, objekty ľudovej architektúry) ✓ Rekonštrukcia starých domov, chatárenie, dostatok nehnuteľností pre cestovný ruch a výstavba nových rodinných domov ✓ Veľké atraktívne územie, veľký kataster ✓ Existencia pôvodných vinohradov a ovocných sádov ✓ Vinohradnícka a ovocinárska oblasť 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Starnutie obyvateľstva (všeobecný trend na národnej úrovni) ✓ Stacionárny až regresívny typ populácie ✓ Neobývaný domový fond ✓ Nevhodné objemové a architektonické riešenia objektov občianskej vybavenosti a objektov IBV ✓ Chátrajúce objekty ľudovej architektúry ✓ Nevysporiadané pozemky pod obydliami a existujúce nelegálne stavby ✓ Chýbajúce garáže pre nájomné byty
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ponúknuť mladým podmienky pre bývanie, pracovné príležitosti ➤ Možnosti bývania v atraktívnom prostredí ➤ Zapojenie historických daností, tradícií a ľudových zvykov pri rozvoji rekreácie a turistiky ➤ Využiť zaujímavé geologické podmienky obce ➤ Využívanie faktora geografickej polohy obce - umiestnenie pri komunikačno sídelnej osi III. stupňa pre príchod investícií ➤ Zvýšenie atraktívnosti a príťažlivosti územia (odstránením, prebudovaním, sanáciou, zakrytím neestetických krajínovotvorných objektov) ➤ Využívanie chátrajúcich objektov ľudovej architektúry ➤ Legalizácia existujúcich stavieb ➤ Obnova rybárstva 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvýšenie zaťaženie EAO neaktívnym obyvateľstvom v poproduktívnom veku ➤ Zvyšovanie priemerného veku obyvateľstva ➤ Úpadok remeselnej výroby ➤ Úpadok vinohradníctva ovocinárstva

3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">✓ Priame autobusové spojenie s kúpeľným mestom Dudince okresným, krajským a aj hlavným mestom✓ Obcou prechádza štátna cesta I.triedy Hontianske Nemce – Levice✓ Neďaleké napojenie na medzinárodnú cestu I.triedy Zvolen – Šahy 3 km /Krakov – Budapešť/✓ Existujúca sieť miestnych asfaltových komunikácií	<ul style="list-style-type: none">✓ Nerešpektovanie rýchlosti áut idúcich cez obec✓ Nedostatočná údržba miestnych komunikácií✓ Chýbajúce chodníky na hornom a dolnom konci✓ Nevyhovujúca cestná infraštruktúra (obecné cesty nie sú stavané na ťažkú nákladnú dopravu)✓ Stredom obce prechádza štátna komunikácia I.triedy, ktorá ohrozuje bezpečnosť chodcov, chýbajúce prechody pre chodcov✓ Chýbajúce vypuklé zrkadlá na križovatkách s cestou I. triedy (križovatka pri Jednote, križovatka pri jasliach)✓ Chýbajú technologicky doriešené stojany na bicykle
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">➤ Dobudovanie cestnej infraštruktúry na miestnych komunikáciách➤ Budovanie chodníkov v obci aj pri štátnej ceste➤ Opravy miestnych komunikácií➤ Odklonenie ťažkej nákladnej dopravy➤ Zriadenie bezpečnostno obmedzovacieho dopravného systému štátnej cesty➤ Osadenie vypuklých zrkadiel na hlavných križovatkách v obci	<ul style="list-style-type: none">➤ Zrušenie autobusových spojení➤ Devastovanie miestnych komunikácií ťažkou nákladnou dopravou➤ Ublíženie na zdraví až smrť obyvateľov alebo návštevníkov spôsobená dopravou v obci bez oficiálneho osvetleného prechodu cez cestu I. triedy č. 51

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">✓ Dobrá technická infraštruktúra obce /plynofikácia, dobré osvetlenie obce, verejné priestranstvo v centre obce/✓ Okolo námestia je sústredená základná, ale aj vyššia občianska vybavenosť✓ Verejný vodovod✓ Pripravené technické projektové dokumentácie k realizovaniu projektových zámerov	<ul style="list-style-type: none">✓ Množstvo technických objektov a plôch znehodnocujúcich krajinný obraz (kameňolomy, poľnohospodárske areály, smetiská, stožiarové trafostanice, vzdušné vedenia VN, NN)✓ Nedobudovaná technická infraštruktúra✓ Nedostatočný vzhlád niektorých častí obce, chýba údržba a obnova✓ Slabá energetická sieť, vodovod /zastarané a poruchové rozvody vodovodu a elektrického vedenia a chýbajúce vodovodné rozvody v niektorých častiach obce, nevyhovujúca technológia/✓ Otvorené kanály dažďovej kanalizácie
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">➤ Využitie technických objektov a plôch pre podnikateľské účely➤ Zlepšiť prístup do obecného úradu➤ Obnova kaplniek, kostolov➤ Sprístupnenie nového vlastného zdroja pitnej vody pre zásobovanie pitnou vodou➤ Vybudovanie zakrytej dažďovej kanalizácie➤ Dobudovanie vodovodnej siete	<ul style="list-style-type: none">➤ Problém vodovod – starý prívod – nebezpečenstvo častej poruchy

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">✓ Zavedený systém triedeného zberu odpadu✓ Zvyšujúce sa množstvá vytriedených zložiek komunálneho odpadu✓ Neustále zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov v oblasti zberu triedeného odpadu✓ Organizácia aktivít na podporu zberu odpadov a čistenia verejného priestranstva✓ Existencia zberného miesta na triedený odpad a na biologicky rozložiteľný odpad✓ Spracovaná projektová dokumentácia na výstahu splaškovej kanalizácie a ČOV✓ Spracovaná projektová dokumentácia na rekonštrukciu Zberný dvor separovaného odpadu	<ul style="list-style-type: none">✓ Nedostatok zdrojov na modernizáciu a optimalizáciu zabezpečenia technických služieb v obci✓ Existencia čiernych skládok✓ Nedostatočné ekologické povedomie obyvateľstva✓ Nevyhovujúci technický stav zberného dvora✓ Chýbajúca splašková kanalizácia a ČOV
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">➤ Vylepšenie separovaného zberu odpadu so zapojením aj detí a školy➤ Ďalšie zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva v oblasti životného prostredia➤ Príležitosť na získanie nenávratných finančných prostriedkov na projekty v oblasti životného prostredia➤ Vybudovanie splaškovej kanalizácie a ČOV➤ Rekonštrukcia Zberného dvora separovaného odpadu	<ul style="list-style-type: none">➤ Nedostatočné zdroje na odstraňovanie čiernych skládok z okolia obce➤ Nebezpečenstvom vzniku nového environmentálneho znečistenia rôzneho druhu a formy➤ Zníženie množstiev vytriedených zložiek komunálneho odpadu➤ Zakladanie nelegálnych skládok odpadu

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Územie bez starých environmentálnych záťaží ✓ Čistá a zdravá krajina (čistý vzduch, voda, pôda) ✓ Zachované a atraktívne prostredie nepoznačené priemyselnou výrobou ✓ Prítomnosť chránených území prírody – CHKO Štiavnické vrchy a NATURA 2000 – Stará Hora ✓ Dramatický a zaujímavý terén s množstvom vyhlíadok na krajinu regiónu ✓ Výdatné vodné zdroje ✓ Vlastný zdroj pitnej vody ✓ Bohatá fauna a flóra ✓ Vysoká lesnatosť územia, dostatok drevnej suroviny ✓ Bohatstvo lovej zveri 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nevyhovujúce podmienky v zime (znečisťovanie ovzdušia) v dôsledku vykurovania ✓ Útlm poľnohospodárstva – ubúda poľnohospodárskej pôdy ✓ Nerešpektovanie ochrany ŽP agropodnikateľmi, zmenšovanie obrábanej pôdy, zarastanie lesom - vplyv na biodiverzitu a vzácne rastliny ✓ Zarastanie pasienkov a ornej pôdy ✓ Nedostatočné zásobovanie pitnou vodou obce v niektorých častiach ✓ Nedostatočné využívanie obnoviteľných zdrojov energie ✓ Nedostatočná zaangažovanosť obyvateľov pri čistení lesov alebo uskutočnených brigádach ✓ Slabé využívanie alternatívnych typov vykurovania ✓ Mnoho domov nevyhovuje z hľadiska certifikácie budov – nezateplené
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zníženie emisného zaťaženia územia zmenou palivovej základne vykurovania domov na báze dreva ➤ Rozvoj rybníčného hospodárstva ➤ Podporovať rozvoj poľnohospodárstva – mení sa vzhľad krajiny (údržba pasienkov a ornej pôdy) ➤ Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) pri výrobe tepla a energie ➤ Organizovanie brigád na vyčistenie zarastených pasienkov, lesov, vodných plôch a iných verejných priestranstiev 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poškodenie prírodných hodnôt územia neuváženým rozvojom určitých aktivít v území ➤ Podceňovanie nutnosti spolupráce s odborníkmi z oblasti krajinnej ekológie a plánovania ➤ Neúnosný rozvoj motorovej dopravy a jeho tlak na prírodné a životné prostredie ➤ Prírodné katastrofy – povodne, víchrice

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A NEZAMESTNANOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Znižovanie miery nezamestnanosti s predpokladom udržania klesajúceho trendu ✓ Obec Sebechleby je najväčším zamestnávateľom v obci ✓ Rozvoz stravy pre dôchodcov ✓ V školských zariadeniach sa poskytujú služby sociálne znevýhodneným deťom a žiakom ✓ Klub dôchodcov ✓ Aktívna spolupráca samosprávy s kľúčovými subjektmi, ako je napr. ÚPSVaR ✓ Vhodný potenciál pre vytváranie pracovných miest 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Málo pracovných príležitostí, odchod za prácou ✓ Pretrvávajúci nízky záujem uchádzačov o zamestnanie a o pracovné príležitosti ✓ Nízke kvalifikačné vzdelanie sociálne znevýhodnených obyvateľov, ktorí sú dlhodobo nezamestnaní ✓ Chýba starostlivosť o starších obyvateľov (opatrovateľský stacionár) ✓ Problémy sociálnej inklúzie ✓ Nerovnosť príležitostí pohlaví a rás pri uplatňovaní sa na trhu práce
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvyšovanie kvalifikovanej pracovnej sily a napĺňanie potrieb trhu práce ➤ Vytváranie podmienok zo strany štátu pre zosúladienie zručností a potrieb trhu práce ➤ Využívanie dotačných nástrojov a finančných mechanizmov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a aktívnych opatrení trhu práce ➤ Zriadenie denného stacionáru pre dôchodcov ako sociálne zariadenie ➤ Zriadenie detského stacionáru pre matky s deťmi ➤ Organizovanie vzdelávacích aktivít v obci podporujúcich umiestnenie obyvateľstva na trhu práce ➤ Získanie finančnej podpory na realizáciu projektových zámerov pre riešenie problémov týkajúcich sa zamestnanosti a sociálnej inklúzie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Odchod pracovnej sily do miest s vyššou kvalitou života podporený legislatívnymi a regionálnymi zmenami ➤ Legislatívne zmeny v oblasti pracovného práva, ktoré zvýhodňujú ekonomicky neaktívne obyvateľstvo voči ekonomicky aktívnemu obyvateľstvu (EAO) ➤ Nedostatočne motivujúca legislatíva pre mladých absolventov a vzrastajúci nezáujem absolventov o umiestnenie na trhu práce ➤ Odchod mladých a vzdelaných ľudí za prácou mimo územia ➤ Pretrvávajúca a platná legislatíva, ktorá nezohľadňuje úroveň kvalifikovanej sily a úroveň stredného školstva v nadväznosti na trh práce ➤ Pretrvávajúce a prehľbovanie skrytých foriem diskriminácie na trhu práce ➤ Nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti a ohrozené existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny ➤ Nástroje pomoci a podpory zamestnanosti nie sú dostatočne efektívne

3.7 VZDELANIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">✓ Rast počtu obyvateľov s dosiahnutým stredným odborným a vysokoškolským vzdelaním✓ Vhodné školské zariadenie pre vzdelávanie (kapacita, dostupnosť, ...)✓ Materská škola✓ Základná škola 1.- 9.ročník✓ Obyvateľstvo si dopĺňa kvalifikačné vzdelanie (rekvalifikácie, školenia, univerzity 3.veku)✓ Potenciál rastu odbornosti a zručnosti✓ Záujem zriaďovateľa o vzdelávanie a rozvoj zamestnancov škôl a školských zariadení	<ul style="list-style-type: none">✓ Potreba rekonštrukcie školských areálov a telocvične✓ využívanie rekvalifikácie a jej nedostatočná efektívnosť✓ Apatia a nezáujem dlhodobo nezamestnaných obyvateľov na riešení svojho vzdelania a sociálneho statusu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">➤ Využívanie nástrojov ďalšieho vzdelávania, celoživotného vzdelávania a poradenstva pre dospelých➤ Získanie nenávratnej finančnej podpory na rekonštrukciu, modernizáciu a rozšírenie kapacity školských budov a predškolského zariadenia➤ Možnosť čerpania finančných prostriedkov z fondov EU a rozpočtu SR na vzdelávacie programy➤ Dotačná podpora cielená na vzdelávacie aktivity➤ Zvyšovanie odbornej a vzdelanostnej úrovne zamestnancov obce	<ul style="list-style-type: none">➤ Znižovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva➤ Nedostatok finančných zdrojov pre investovanie do vzdelávacích programov➤

3.8 SPOLOČENSKÝ ŽIVOT, VOLNÝ ČAS, KULTÚRA A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizovanie tradičných kultúrnych a športových podujatí v spolupráci s obyvateľstvom /obecné, regionálne, nadregionálne/ ✓ Krúžková činnosť v ZŠ a MŠ v spolupráci s miestnymi spolkami ✓ Aktívny klub dôchodcov ✓ Aktívne spolky a organizácie vytvárajú voľnočasové aktivity pre obyvateľstvo ✓ Obec má spoločenské priestory na realizáciu aktivít ✓ OZ Sebechleby aktívne združenie až 70 členov ✓ Existencia rôznych spolkov a združení ✓ Aktívni občania ✓ Udržiavanie zvykov a tradícií ✓ Podujatia – plesy, Fašiangy a Obecná zabíjačka, Oslobodenie obce, Veľká noc, Deň Zeme, Stavanie májov, Deň matiek, Rybárske preteky, Svätourbanské slávnosti, Farský deň rodiny, Jánska vatra, Oberačka po sebechlebsky, Šarkan bojovačka, Úcta k starším, Mikuláš a vianočné trhy, Roznášanie vianočných oblátok, Silvester s ohňostrojom, významné cirkevné pobožnosti (Deviatnik k sv. Jozefovi, Hodová slávnosť, Veľký piatok – krížová cesta, Sviatok sv. Anny, Povýšenie sv. kríža, Sedembolestná panna Mária, Hodová slávnosť sv. Michala, Jasličková pobožnosť), školské podujatia (Deň hore nohami, MDD, Slávnosť svetlonosov s lampiónovým sprievodom), športové podujatia (futbalové, volejbalové, strelecké, stolnotenisové). 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedobudovaná športová infraštruktúra ✓ Chýbajú nové detské ihriská, existujúce detské ihriská sú v zlom technickom stave ✓ Chýbajúce priestory pre stretávanie sa spolkov ✓ Preferovanie osobných účtov na sociálnych sieťach na marketingové účely obce ✓ Slabá spolupráca s okolitými obcami v oblasti kultúry a športu
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Udržanie ľudových tradícií, celoročných kultúrnych podujatí v obci z vlastných zdrojov a prostredníctvom získania doplnkových zdrojov financovania ➤ Vytváranie lepších podmienok pre systematické zapájanie detí a mládeže do voľnočasových aktivít ➤ Vybudovanie a opravy detských ihrísk ➤ Dobudovanie športovej infraštruktúry ➤ Dobudovať fitnesscentrum 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Strata identity a kultúrnych hodnôt ➤ Nedostatok finančných zdrojov na realizáciu kultúrnych, spoločenských a športových podujatí ➤ Nezáujem ľudí o veci verejné ➤ Zánik organizácii a spolkov

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zrekonštruovanie nevyužívaných priestorov pre stretávanie miestnych spolkov ➤ Zavedenie „GETPAL“ v obci 	
--	--

3.9 PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Propagácia v médiách ✓ Dobré podmienky na horskú cykloturistiku ✓ Vyznačené turistické trasy ✓ Poľovný revír ✓ Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Stará Hora ✓ Vodná nádrž Sebechleby ✓ Ubytovacie kapacity pre návštevníkov Mladá a Stará Hora Sebechleby ✓ Vysoké návštevnosti organizovaných podujatí ✓ Priaznivé podmienky rozvoja podnikania a rastúci počet podnikateľských subjektov na území ✓ Remeslá – kovárstvo, stolárstvo, šperkárstvo, včelárstvo ✓ Samostatne hospodáriaci roľníci ✓ Obnovovanie poľnohospodárskej činnosti v bývalých objektoch poľnohosp. družstva ✓ Obec nepriamo podporuje domáce podnikateľské subjekty 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nevyužívanie existujúcich kultúrnych pamiatok a nevybudovaná infraštruktúra ✓ Nevyužívanie prírodného potenciálu okolia na rozvoj cestovného ruchu (cyklotrasy, chodníky) ✓ Nedostatočné využitie potenciálu krajiny pre rekreáciu a turistiku a hospodársku činnosť ✓ Nedostatočná propagácia územia, nerozvinutý informačný systém ✓ Nie je dosť možností ubytovania pre turistov v určitých obdobiach, chýba TIK, propagačné materiály ✓ Neexistencia stravovacích zariadení, chýbajú doplnkové služby cestovného ruchu ✓ Chýbajúce štruktúry pre podporu podnikateľského prostredia (podnikateľ. inkubátor) ✓ Nerozvinuté malé a stredné podnikanie ✓ Málo živnostníkov, zlé legislatívne podmienky pre podnikanie v niektorých odvetviach ✓ Nevyužitie možností vodnej nádrže ✓ Nevyužívanie potencionálu medzinárodných výstav CR ✓ Chýbajúca koncepcia okolitých obcí a miest pracovať spolu na rozvoji CR ✓ Nevybudovaná stála obecná vináreň na Starej Hore spojená s informačným centrom
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prírodné a kultúrno-historické podmienky obce ako potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v oblasti turizmu, cykloturizmu a rekreácie – využívanie doplnkových zdrojov na financovanie týchto rozvojových aktivít ➤ Možnosti tradičnej letnej rekreácie spojenej s prírodnými, krajinárskymi a kultúrnymi hodnotami územia (horská 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Absencia miestnych koncepcií, strategických dokumentov, zručností a kapacít pre využitie potenciálu v oblasti rozvoja cestovného ruchu ➤ Nekontrolovateľný cestovný ruch ➤ Nezáujem a nedostatočné využívanie inovačného potenciálu a nedostatočný dopyt po inováciách v podnikateľskej sfére ➤ Nepripravenosť ľudí na podnikanie

<ul style="list-style-type: none">➤ turistika, poznávacia turistika, zber lesných plodov)➤ Možnosti vidieckej rekreácie➤ Možnosti rozvoja netradičných športov➤ Starostlivosť o obec z hľadiska CR➤ Zvýšenie informovanosti o území➤ Cieľavedome podporovať a využívať potenciál cestovného ruchu➤ Vybudovanie náučného chodníka(história, vinohradníctvo)➤ Efektívnejšia propagácia obce➤ Zjednotenie identity celého regiónu➤ Vybudovanie kempingu➤ Inovačný potenciál podnikov a potenciál pre budovanie poradenských štruktúr pre podnikanie,➤ výskum, vývoj, inovácie, transfer know-how podporený aj získaním nenávratných finančných prostriedkov➤ Vytváranie synergických efektov pri využívaní rozvojových faktorov prostredníctvom partnerstva so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi➤ Rozvoj netradičného a extenzívneho poľnohospodárstva (pestovanie liečivých rastlín, včelárstvo, malé agrofarmy)➤ Využitie tradícií a znalostí predkov pri hospodárskom využití územia➤ Rozvoj lesného hospodárstva a poľovníctva➤ Zhodnocovanie drevnej suroviny➤ Obnova tradičných remesiel➤ Prepojenie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva s obnovou tradičných remesiel (výroba dreveného riadu a náradia, a pod.)➤ Prepojenie hospodárskeho využitia územia s rozvojom rekreácie a turistiky (agroturizmus, malé zoológické záhrady hospodárskych zvierat, hipoturistika, výroba kulinárskych špecialít, a pod.)➤ Využitie geotermálnej energie➤ Podpora zmena poľnohospodárskej produkcie – zameranie na výrobu a finalizáciu potravín (sady a pod.)➤ Využiť obecné budovy na ubytovanie turistov, vybudovanie penziónu	<ul style="list-style-type: none">➤ Národná regionálna politika – nedostatočná podpora malých podnikateľov, nedostatočná podpora cestovného ruchu a obnoviteľných zdrojov energie štátom➤ Nedostatočná až zlá koncepcia okolitých obcí pri rozvoji CR
--	--

3.10 SAMOSPRÁVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Udržateľná kriminalita v obci ✓ Požiarna zbrojnica a aktívny dobrovoľný hasičský zbor s technikou ✓ Spádová obec – matrika, škola, pošta, obchody a služby ✓ Ekonomický prínos čerpania nenávratných finančných príspevkov v rokoch 2014-2022 ✓ Skúsenosť so získaním prostriedkov na realizáciu vybudovania nájomných bytov pre občanov obce v roku 2014 ✓ Rozsiahle rozvojové plochy vo vlastníctve obce ✓ Vysporiadané vlastnícke vzťahy obecných objektov ✓ Obec vlastní poľnohospodársku pôdu ✓ Obec vlastní mechanizmy a stroje na rôzne práce ✓ Zrekonštruovaný miestny cintorín ✓ Protipovodňová nádrž 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ V obci chýba kamerový systém ✓ Neúčast obyvateľov na zastupiteľstve ✓ Nezaujímajú určité skupiny obyvateľstva o veci verejné ✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Úverové zaťaženie obce ✓ Nevysporiadané vlastnícke vzťahy pod miestnymi komunikáciami, športovým areálom, stavebnými pozemkami novej IBV Lúžok a pre podnikateľské aktivity v priemyselnom parku v časti Enviropark ✓ Chýbajúce technické vybavenie obce na sebestačnosť a nezávislosť od odberateľov služieb ✓ Chýbajúce revízne správy od strojov, zariadení a ručných náradí ✓ Nezabezpečený odchyt túlavých psov ✓ Chýbajúce označenia možného nebezpečenstva pri vodnej nádrži
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Orientácia na efektívne partnerstvá a spoluprácu aktérov regionálneho rozvoja ➤ Vysporiadanie vlastníckych vzťahov ➤ Zlepšenie strojového a technického vybavenia obce ➤ Pripravený podnikateľský park pre príchod investorov ➤ Vybudovanie kamerového systému ➤ Získanie finančnej podpory z EÚ alebo ŠR SR ➤ Systémové vzdelávanie zamestnancov obce v oblasti efektívneho riadenia samosprávy ➤ Doplnenie revíznej správy od strojov, zariadení a ručných náradí ➤ Zabezpečenie školenia v odborných činnostiach pre obecných pracovníkov ➤ Vybudovanie koncepcie záloh v rámci obecnej siete – intranetu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatok finančných zdrojov ➤ Úverová zaťaženosť obce ➤ Nevysporiadané vlastnícke vzťahy ➤ Skupovanie obecných pozemkov ➤ Uprednostnenie krátkodobých efektov ➤ Problémy legislatívne, nedôsledná legislatívna podpora ➤ Nedostatočná osвета a informovanosť ➤ Zvýšenie kriminality v obci ➤ Strata alebo zneužitie dôležitých informácií o obci a jej vedení

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ústredňa Slovak Telekom ✓ Bezplatná WIFI sieť v centre obce ✓ Rozbehnuté Facebook fans page 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neexistuje káblová televízia ✓ Neexistujúci informačný kiosk v obci ✓ Nedostatočná funkčnosť webstránky ✓ Zlé pokrytie obce internetovými sprostredkovateľmi ✓ Chýbajúce stále informačné centrum na Starej Hore ✓ Slabá informatizácia návštevníkov o obci, jej pamiatkach, vinohradníckych osadách ✓ Málo informačných bodov v obci ✓ Chýbajúce názvy ulíc v obci ✓ Webstránka obce nie je cudzojazyčná ✓ Neexistujúca databáza emailov obyvateľov obce – nemožnosť zasielania emailov (newsletters) o dianí a pripravovaných akciách obce ✓ Neexistujúci server obce pre obecných pracovníkov – intranet ✓ Málo finančných zdrojov na informatizáciu obce ✓ Chýbajúce softvérové riešenia a programy
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zriadenie káblovej televízie ➤ Vypracovanie koncepcie informatizácie obce ➤ Pomenovanie ulíc v obci ➤ Vybudovanie viacerých informačných tabúľ a kioskov v obci ➤ Zriadenie viacjazyčnej stránky obce ➤ Vypracovanie databázy emailových kontaktov ➤ Zakúpenie softvérových riešení a programov 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Málo zainteresovaných obyvateľov do riadenia a možných príležitostí v obci ➤ Neúspešnosť pri získavaní finančných grantov ➤ Nezáujem obyvateľstva o zavedenie káblovej televízie a zasielaní newsletters

Swot analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužitú šancu a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

4. HODNOTENIE

4.1 Hlavné smery rozvoja obce (v širších súvislostiach)

4.1.1 Výhody z hľadiska polohy

Miestni obyvatelia vidia z hľadiska polohy a lokality obce

Obec je prejazdná a priechodná v rámci regiónu, čo zlepšuje dostupnosť do obce ako aj frekvenciu spojov miestnej hromadnej dopravy pre obyvateľov. Obec sa nachádza v území s bohatými prírodnými hodnotami s predpokladmi rozvoja.

- Poloha v spádovom území okresného mesta Krupina s dostupnosťou štandardnej dopravnej infraštruktúry. Mestá Krupina, Dudince a Zvolen plnia pre záujmové územie funkciu sídiel s vyššou občianskou vybavenosťou a aj funkciu centier zamestnanosti.
- Región je ťažiskovým dopravným priestorom Slovenska, v ktorom sa križujú medzinárodné / celoštátne významné diaľkové ťahy v smere: sever – juh (Poľsko – Slovensko – Maďarsko) .
- V blízkosti sa nachádza letisko Tri Duby (Sliač) .
- Územím prechádza železničná trať Zvolen – Šahy (vlaková stanica Hontianske Nemce vzdialená 3 km), prepájajúca ŽSR s európskou železničnou sieťou, ktorá v súčasnosti neprevádzkuje osobnú dopravu, len nákladnú.
- V blízkom regióne sa nachádzajú strediská cestovného ruchu nadregionálneho, celoštátneho až medzinárodného významu s perspektívami ďalšieho rozvoja.

Obec Sebechleby je členom miestnej akčnej skupiny OZ Zlatá cesta, v rámci ktorého realizuje aj regionálny rozvoj prístupom LEADER s dopadom na rozvoj obce už od roku 2008.

VÝHODY:

- Poloha v spádovom území mesta Krupina s dostupnosťou štandardnej dopravnej infraštruktúry. Mestá Krupina, Dudince a Zvolen plnia pre záujmové územie funkciu sídiel s vyššou občianskou vybavenosťou a aj funkciu centier zamestnanosti.
- Atraktívna krajina, vyvážená krajinná štruktúra, dramatický a zaujímavý reliéf.
- Unikátne kultúrno – historické zázemie.
- Historicky významné postavenie tzv. „strediskovej obce“ v období do r. 1989.

4.1.2 Nevýhody z hľadiska polohy

Miestni obyvatelia vidia z hľadiska polohy a lokality obce

NEVÝHODY:

Obec je atakovaná dopravou prejazdom cez stred obce.

4.1.3 Vybrané negatívne vplyvy

- Náchylnosť pôd na erózie
- Slabé umiestnenie pre príchod investícií na komunikačno sídelnej osi III. stupňa

Z hľadiska porovnania s obcami okresu Krupina porovnávaciu výhodu v obci Sebechleby možno vidieť v historickej základni vzniku obce. Bola tu známa a produktívna poľnohospodárska lokalita v období od 17. storočia do úpadku Jednotného roľníckeho družstva.

História širšieho územia je spojená hlavne s ovocinárstvom a vinohradníctvom. V súčasnosti tieto poľnohospodárske činnosti sú v ústupe.

Obec Sebechleby má v širšom územnom postavení dobrú polohu. Leží v krajinársky hodnotnom území, v juhovýchodnej časti Banskobystrického kraja, od okresného mesta Krupina je vzdialená 13 km. Na severe obec Sebechleby susedí so Štiavnickými vrchmi, čo ešte zvyšuje jej atraktivitu. Obec prirodzene spadá do Krupiny, správneho centra okresu, s optimálnym cestným dopravným napojením. Relatívne negatívnym javom je, že obec nemá priame napojenie na železnicu.

4.1.4 Odporúčané opatrenia v ďalšom rozvoji obce

- Navrhnuť dobývanie nerastných surovín v súlade s ochranou životného prostredia (pri aktuálnosti znovuoživenia ťažobného priestoru andezitu - Lom Homola Pierg).
- Navrhnuť priebežne likvidáciu skládok a smetísk v rámci obce.
- Realizovať projekt Zberný dvor separovaného odpadu v obci Sebechleby.
- Urbanizované časti krajiny - rekreačné a športové areály, chatové osady, výrobné prevádzky a ostatné funkčné plochy navrhnuť na využívanie v súlade s požiadavkami na ochranu krajiny a ŽP, prioritne ochrany prírody.
- Prinavrátanie poľnohospodárskej výroby, predovšetkým formou agroturizmu.
- Navrhnuť optimálnu lokalizáciu pozemkov poľnohospodárskej výroby.
- Navrhnuť možnosti krytia potreby pitnej vody využitím miestnych vodných zdrojov pre verejný vodovod.
- Zrealizovať projekt verejnej kanalizácie obce „Sebechleby – kanalizácia a ČOV“.
- Navrhnuť optimálne riešenie statickej dopravy v obci s ohľadom na ochranu ŽP.
- Prístupovú cestu do lokalít Mladá Hora a Stará Hora navrhnuť v zmysle STN a EN.
- Optimalizovať využívanie pôd na základe ekologických limitov.

- Navrhnuť ochranu , resp. využitie drevín mimo lesa vrátane lesných porastov mimo lesných pozemkov.
- Návrh riešenia ošetrovania zelene v obci.
- Vytvoriť predpoklady a podmienky pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby intenzifikáciou zastavaného územia.
- Návrhom nových rozvojových plôch v extraviláne, vhodných pre rozvoj uvedenej funkcie (bývanie, rekreácia, výroba) s ohľadom na záujmy poľnohospodárskej výroby a ochrany poľnohospodárskej a lesnej pôdy.
- Vytvoriť predpoklady a podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, rekreácie a turizmu, s ohľadom na prírodné danosti katastrálneho územia obce, vidiecky turizmus, agroturistiku, cykloturistiku a rekreačnú turistiku.
- Určiť podmienky pre rozvoj občianskej vybavenosti.
- Určiť podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a výroby.
- Vytvoriť podmienky pre dobudovanie technickej infraštruktúry.
- Vytvoriť predpoklady a podmienky pre optimalizáciu automobilovej, cyklistickej a pešej dopravy aj vo väzbe na šport a rekreáciu.
- Využitie miestnych zdrojov.

Technická infraštruktúra

- Rekonštrukcia dopravného značenia a zlepšenie parametrov dopravy.
- Dobudovanie dopravného prepojenia v častiach novej individuálnej bytovej výstavby Kalvária a Lúžok.
- Dobudovať parkovacie plochy.
- Dobudovať pešie chodníky popri hlavnej komunikácii prechádzajúcej stredom obce a popri miestnych komunikáciách v obci.
- Riešiť cykloturistické trasy v riešenom území, v prípade potreby navrhnuť rozšírenie ich siete.
- Riešiť systém cyklistickej dopravy.
- Rekonštruovať a dobudovať verejnú vodovodnú sieť.
- Vzdušné linky elektrického vedenia zakáblovať.

Cestovný ruch

- Zohľadnenie nadpriemerného historického, kultúrneho významu a prírodných podmienok obce sa zamerať prioritne na turizmus, s prepojením obce s krajinnou a v nej turisticko-rekreačnými a náučnými lokalitami.
- Súčinnosť spolupráca s obcami Ladzany a Hontianske Nemce –spádový obvod.
- Navrhnuť sieť významných sektorov obce a v nich sústavu expozičných miest, lokalít a náučných trás s príslušnou vybavenosťou.

- Riešiť trasy náučných turistických chodníkov.
- Riešenie služieb a vybavenosti vrátane špecifickej vybavenosti vo väzbe na budovanie geoparku so zameraním na poľnohospodárstvo a kultúrno- poznávací turizmus.
- Prehodnotiť možnosť iného využitia priestoru objektu bývalých jasiel a jeho bezprostredného okolia.
- Obnova a rekonštrukcie existujúcich zariadení občianskej vybavenosti a vybavenosti rekreácie, zlepšenie stavebno technického stavu.
- Navrhnuť nové ubytovacie a stravovacie zariadenia penziónového typu s ohľadom na predpokladaný rozvoj cestovného ruchu v obci.
- Navrhnuť dobudovanie plôch športu s návrhom výstavby nových ihrísk a športových zariadení vo väzbe na existujúci športový areál.
- Vo väzbe na plochy občianskej vybavenosti riešiť dostatočný počet parkovacích miest pre motorové vozidlá.
- Navrhnuť chýbajúcu sociálnu vybavenosť (stacionárny penzión), využiť existujúce objekty.

Výroba

- Orientovať funkčné výrobné plochy na nezávadnú výrobu a viac atraktívnu pre cestovný ruch.
- Riešiť možnosť využitia lúk a pasienkov pre rozvoj agroturistiky.
- Plochy lesov využívať aj pre účely turistiky v rámci vyznačených turistických chodníkov.
- Výrobné plochy posúdiť ich využitie buď v prospech agroturizmu alebo iného nezávadného využitia.
- Rešpektovať existujúce plochy výroby a skladového hospodárstva na území katastra obce.
- V riešenom území uvažovať výlučne s možnosťou umiestnenia nezávadných výrobných prevádzok z dôvodov ochrany životného prostredia a s ohľadom na obytné plochy a navrhované plochy rekreácie.
- Poľnohospodársku výrobu orientovať aj na rastlinnú výrobu - obhospodarovanie ornej pôdy, lúk a pasienkov, ale aj na živočíšnu výrobu za predpokladu zosúladenia chovu hospodárskych zvierat s požiadavkami a potrebami bývania, rekreácie, cestovného ruchu a ochrany životného prostredia a prírody v riešenom území.

Životné prostredie

- Navrhnuť dobývanie nerastných surovín v súlade s ochranou životného prostredia.
- Navrhnuť reštrukturalizáciu nevhodne využívaných a esteticky závadných funkčných plôch a objektov v obci.
- Riešiť prípadný aktuálny problém kontaminácie pôdy (dopad z dopravy, skládok...).
- Navrhnuť estetizáciu vodného toku Belujský potok vrátane príľahlých priestorov.
- Vybudovanie verejnej kanalizácie obce.
- Navrhnuť optimálne riešenie statickej dopravy v obci z ohľadom na ochranu ŽP.

- Navrhnuť riešenie na likvidáciu resp. redukcii lokálnych zdrojov znečisťovania ovzdušia (spaľovanie nevhodných materiálov a odpadu).
- Vybudovať zberný dvor separovaného odpadu a zberné miesta na separovaný odpad (sklo, textil, papier) a dobudovať obecné kompostovisko na biologicky rozložiteľné odpady.
- Riešiť likvidáciu smetísk a nelegálnych skládok tuhého komunálneho odpadu.

4.1.5 Popis trendov a predpokladov rozvoja obce

- V prospech akcelerácie rozvoja obce je potrebná funkčná stratégia obce Sebechleby na aktivity, ktoré by udržali domáce a aj pritiahli mladé produktívne, vzdelané kategórie obyvateľov.
- Odvetvie rekreácie a cestovného ruchu je potrebné zhodnocovať ako dôležitý faktor budúceho ekonomického a sociálneho rozvoja obce a jej okolia. Môže podporiť stabilizáciu, až nárast počtu obyvateľov obce, s predpokladom skvalitnenia jej celkovej demografickej charakteristiky a hospodárskeho postavenia.
- Strategický cieľ zvýšenia prirodzenej hranice rastu obyvateľov obce vytvorením vhodných predpokladov pre imigráciu predpokladá vytvorenie priaznivých podmienok pre územný rozvoj v oblasti bytového fondu, návrhom možného využitia územno-priestorového potenciálu, vymedzeného v rámci prieskumov a rozborov.
- Atraktivita obce v podobe vytvorenia optimálnych podmienok pre rozvoj bývania a pracovných príležitostí a návštevnosti s výraznou orientáciou na agroturizmus sa javí ako hlavný indikátor novej prosperity. Rozvoj obytnej funkcie, vybavenosti a služieb pre turizmus znamená jeden z hlavných priestorotvorných urbanizačných aspektov.
- Štruktúru turistiky integrovať s ostatnými formami turizmu, zvýšiť tak ich atraktivitu a spoločenskú hodnotu a zamerať ich na získanie klientely majúcej záujem o spájanie pohybu s vedomosťami a emotívnymi zážitkami pri ich získavaní. Ponuku aktivít a trás prispôbiť pre široké spektrum poznatkov a rôzne stupne fyzickej i mentálnej kondície.

4.1.6 Problémy vyplývajúce z pôsobenia stresových javov a prvkov

Lom – povrchové prejavy bývalej banskej činnosti pôsobia nepriaznivo ako krajinné-estetický prvok.

Chatové oblasti vnášajú do prírodného prostredia sídelné prvky a prejavy, jedným z najviditeľnejších sú veľmi nevhodné parkové úpravy okolia chat s vysádzaním nevhodných, nepôvodných druhov drevín.

Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry – vlastníci vínnych domčekov vnášajú do architektonického prostredia atypické sídelné prvky a prejavy, jedným z najviditeľnejších sú veľmi nevhodné rekonštrukcie objektov, ktoré odzrkadľujú súčasnú architektúru.

Dopravné línie ciest sú formujúcimi a limitujúcimi prvkami rozvoja obce a tiež bariérami a zdrojom hluku a znečisťovania životného prostredia.

Nevhodné parkovanie áut na verejnom priestranstve často mimo spevnených plôch na trávniku.

Zhromažďovanie dopravných prostriedkov a mechanizmov na verejných priestranstvách.

Zdevastované objekty: objekt bývalých jaslí, objekt bývalého župného domu, objekt urbárskeho domu, objekt zberného dvoru a staré neobývané rodinné domy.

Vonkajšie nadzemné elektrické vedenie patrí medzi lokálne pohľadovo exponované krajinnostegetické negatíva.

Telekomunikačné stožiare patria medzi diaľkové pohľadovo exponované krajinnostegetické negatíva.

Plochy so synantropnou vegetáciou (buriniská, neúžitky) vznikajú v dôsledku absencie využívania.

4.2 Potenciál regiónu pre trvalo udržateľný rozvoj

Prírodné zdroje

- Atraktívne prírodné prostredie, ležiace na úpätí Štiavnických vrchov a Krupinskej planiny, s prírodou nepoznačenou priemyselnou výrobou dáva predpoklady na rozvoj všetkých foriem cestovného ruchu a turistiky. Poľnohospodársku minulosť územia je možné využiť v rámci cestovného ruchu.
- Výdatné zdroje pitnej vody a minerálnych vôd zvyšujú atraktivitu územia a sú východiskom pre rozvoj kúpeľníctva.
- Menej vhodné podmienky pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu v určitých územiach dávajú predpoklady pre rozširovanie tradičného poľnohospodárstva (salašníctvo, chov koní, včelárstvo, ovocinárstvo, pestovanie liečivých rastlín ...), s čím súvisia možnosti využitia pre agroturistiku.
- Lesný pôdny fond poskytujúci drevnú surovinu na výrobky z dreva, stavebný materiál a pre energetické využitie. Lesy s bohatým zastúpením lesnej zveri podmieňujú rozvoj poľovníctva.
- Vodná nádrž Sebechleby tvorí rekreačný potenciál pre pobyt pri vode a spolu s čistými bystrinnými prítokmi dáva predpoklady pre rozvoj rybárstva a rybničného hospodárstva.

Ľudský potenciál

- Aktivizácia obyvateľov a zvýšenie ich záujmu o veci verejné.
- Využitie zručností ľudí vo všetkých oblastiach poľnohospodárstva, v lesnom hospodárstve, v spracovaní drevnej suroviny a v remeselnej výrobe.

- Zaškolenie najmä mladých ľudí v poskytovaní služieb v cestovnom ruchu. Kvalitné a profesionálne služby sú základom úspechu v rozvoji všetkých druhov turizmu a rekreácie.
- Oživenie ľudových tradícií a zvyklostí, ktoré v postupne zanikajú, v objektoch ľudovej architektúry zriadenie expozícií ľudových tradícií, bývania a histórie jednotlivých obcí, ale i regiónu.
- Rozšírenie podnikateľských aktivít – v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve, drevospracujúcich a potravinárskych remeslách, v tradičných ľudových remeslách, v službách pre rekreáciu a turizmus, v poľovníctve a doprave.
- Založenie, resp. obnovenie tradície trhov, jarmokov, kultúrnych festivalov a športových súťaží spoločne s obcami iných regiónov, resp. udržanie a rozširovanie už existujúcich kultúrnych podujatí a aktivít.
- Vybudovanie cyklotrasy vedúcej všetkými atraktívnymi miestami regiónu a spájajúcej všetky obce regiónu.

4.2.1 Odstránenie nedostatkov, ktoré brzdia rozvoj regiónu

- Vybudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry v čo najkratšom čase. Využiť k tomu všetky dostupné možnosti získavania finančných prostriedkov z podporných zdrojov EÚ, prípadne zo Štátneho rozpočtu.
- Zabezpečenie protipovodňovej ochrany územia.
- Rozšírenie siete zariadení sociálnej infraštruktúry o zložky, ktoré obohatia ponuku pre obyvateľov i návštevníkov.
- Vytvorenie nových pracovných príležitostí, ktoré pozdvihnú ekonomickú silu regiónu, čo sa následne prejaví v priaznivejšom demografickom vývoji obcí, rozvoji sociálnej infraštruktúry obcí, v lepšej údržbe domového fondu i verejných priestranstiev.
- Vybudovanie ubytovacích a stravovacích kapacít, predovšetkým s využitím existujúcich objektov po ich rekonštrukcii. Systém založiť na malokapacitnom rodinnom a penziónovom spôsobe ubytovania a stravovania.
- Vybudovanie nových turistických a cykloturistických trás, odpočinkových, vyhladkových a orientačných miest pre turistov.
- Vybudovanie informačného centra regiónu s poskytovaním komplexných služieb, s prípadným spojením s cestovnou kanceláriou a s prepojením na celoštátny a medzinárodný informačný systém cestovného ruchu. Zlepšenie propagácie jednotlivých obcí a celého regiónu.
- Zvýšenie osvetly obyvateľstva prostredníctvom miestnych novín a informačných tabúľ.

5 STRATÉGIA OBCE

5.1 Vízia obce

Pre stanovenie rozvojovej stratégie obce Sebechleby je začiatkom celého procesu určenie novej alebo revízia existujúcej vízie rozvoja. Vízia sa vzťahuje k dlhodobému horizontu a predstavuje očakávaný stav. Podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely. Počas realizácie aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov.

Vízia v oblasti regionálneho rozvoja pre Slovensko s výhľadom do roku 2030 je nasledovná:

Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.

V ďalšom kroku sa analyzujú doterajšie strategické ciele prípadne vízie. Obec Sebechleby vo svojej stratégii na roky 2007-2013 identifikovala svoje ciele nasledovne: „Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sebechleby je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne - trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie.“

Pre roky 2023 - 2029 s rešpektovaním horeuvedeného spracovateľa navrhujú víziu rozvoja obce, ktorá je zameraná hlavne na zvyšovanie kvality života občanov:

„Obec Sebechleby bude dynamicky sa rozvíjajúca obec s atraktívnym vidieckym prostredím, kde budú žiť zdraví, spokojní a vzdelaní obyvatelia, ktorí budú mať dostatok pracovných príležitostí. Obec bude konkurencieschopná s kvalitnou infraštruktúrou a vybavenosťou poskytovať priestor pre rozvoj podnikateľského sektora. Rozvážnym a cieľavedomým rozvojom obce zabezpečí obyvateľom zvyšovanie životnej úrovne, zachovávanie a šírenie kultúrneho dedičstva a udržanie čistého životného prostredia pre ďalšie generácie.“

5.2 Stratégia obce

Strategickým zámerom obce je prostredníctvom tohto dokumentu zaviesť také systémové prepojenia, ktoré umožnia zrýchlenie vlastnej dynamiky rozvoja obce a následne aj regiónu. Predkladaný dokument na základe systematickej analýzy ponúka možnosti rozvoja obce zohľadňujúc tak historický vývoj ako aj súčasnú východiskovú situáciu.

Uvádzaný rámec bude orientačným bodom nielen pre tvorbu konkrétnych projektov rozvoja obce, ale aj pre posudzovanie projektov, ktoré sa budú uchádzať o podporu realizácie zo strany obce. Predkladané dlhodobé rozvojové zámery a plány obce vychádzajú zo súčasnej situácie v obci, sú založené na prirodzených a všeobecne platných princípoch, takže sú apolitické. Z toho dôvodu sú prijateľné a akceptovateľné aj pre ostatné, nasledujúce vedenia obce.

Len naplnením dlhodobých stratégií, cieľov a opatrení sa podarí dosiahnuť naplnenie stanovenej vízie.

Hlavné dlhodobé zámery obce, z ktorých sa odvodzujú čiastkové ciele sú:

Riešenie súčasných a predpokladaných problémov obce so zreteľom na dlhodobý rozvoj

Trvalo udržateľný a komplexný rozvoj obce

Zvýšenie atraktívnosti obce

Riešenie súčasných a predpokladaných problémov obce so zreteľom na dlhodobý rozvoj

Spracované analýzy v predchádzajúcich kapitolách vyšpecifikovali problémové oblasti, ktoré musí obec riešiť. V rámci predkladaných riešení sa kladie dôraz na riešenia, ktoré akcentujú dlhší časový horizont.

Trvalo udržateľný a komplexný rozvoj obce

Rozvoj obce musí byť trvalý a trvalo udržateľný. Toto je proces zabezpečovania neustále sa zvyšujúcich nárokov občanov na kvalitu života. Rozvoj obce je teda reakciou na požiadavky občanov. Je evidentné, že tieto požiadavky zasahujú všetky oblasti života a sú tak z hľadiska obce komplexné. Ak teda hovoríme o rozvoji obce, je to v podstate nikdy nekončiaci proces plnenia rozvojových zámerov.

Zvýšenie atraktívnosti obce

Obec je organický celok produkujúci služby a statky pre obyvateľov. Z tohto hľadiska je kvalita týchto činností porovnávaná s inými obcami. Občan pri rozhodovaní, kde bude žiť, pracovať a odvádzať dane, sa rozhoduje aj na základe kvality služieb, ktoré obec poskytuje. Obec sa tak z objektívnych dôvodov dostáva do konkurenčného boja o získanie obyvateľov. Rovnaká je tiež aj motivácia investorov a podnikateľských subjektov. Sebechleby sa preto zo spomínaných dôvodov dlhodobo cielene usilujú o neustále zvyšovanie svojej atraktívnosti.

5.3 Akčný plán obce

PRIORITNÉ OBLASTI			
<i>Sociálno spoločenská</i>	<i>Ekonomická</i>	<i>Enviromentálna</i>	<i>Inštitucionálna</i>
CIELE PRIORITNÝCH OBLASTÍ			
Cieľom je starostlivosť o ľudské zdroje a zvýšenie ich kvality	Cieľom je udržanie ekonomickej výkonnosti a zvyšovanie konkurencieschopnosti	Cieľom je ochrana a tvorba životného prostredia	Cieľom je skvalitňovanie samosprávy
PRIORITY			
1.1 Zvýšenie zamestnanosti v obci	2.1 Podnikateľské prostredie	3.1 Životné prostredie	4.1 Skvalitnenie samosprávy
OPATRENIA			
1.1.1 Vytváranie nových pracovných miest v obci	2.1.1 Podpora podnikateľských činností	3.1.1 Ochrana a starostlivosť o životné prostredie	4.1.1 Budovanie transparentnej a efektívnej samosprávy
1.1.2 Vytváranie programov pre vzdelávanie a rekvalifikácie uchádzačov o zamestnanie	2.1.2 Realizácia podnikateľskej plochy pre Enviropark	3.1.2 Využitie alternatívnych zdrojov energií	4.1.2 Budovanie partnerstiev
			4.1.3 Zvyšovanie kvality a kapacít samosprávy
1.2 Sociálna starostlivosť	2.2 Rozvoj cestovného ruchu	3.2 Odpadové hospodárstvo	4.2 Zabezpečenie bezpečnosti v obci
1.2.1 Zabezpečenie sociálnej starostlivosti	2.2.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu	3.2.1 Osveta zhodnocovania a separovania odpadov	4.2.1 Zvýšenie bezpečnosti chodcov popri štátnej ceste
1.2.2 Podpora mladých rodín	2.2.2 Obnova a budovanie infraštruktúry cestovného ruchu	3.2.2 Skvalitnenie infraštruktúry odpadového hospodárstva	4.2.2 Skvalitnenie požiarnej a civilnej ochrany
1.2.3 Sociálna inklúzia			4.2.3 Zvýšenie bezpečnosti samosprávy
1.3 Rozvoj školstva a podpora vzdelávania	2.3 Rozvoj technickej infraštruktúry	3.3 Enviromentálna infraštruktúra	
1.3.1	2.3.1	3.3.1	

Podpora celoživotného vzdelávania	Obnova dopravnej infraštruktúry	Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou	
1.3.2 Zvýšenie úrovne predškolského a školského prostredia.	2.3.2 Obnova a výstavba inžinierskych a iných sietí	3.3.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych a dažďových vôd	
1.3.3 Zvýšenie úrovne predškolského a školského prípravného a vzdelávacieho procesu.			
1.4 Rozvoj ľudských zdrojov	2.4 Rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva		
1.4.1 Podpora zachovávaní tradícií v obci	2.4.1 Podpora poľnohospodárskej výroby		
1.4.2 Rozvoj občianskej súdržnosti	2.4.2 Podpora lesného hospodárstva		
1.4.3 Rozvoj kultúry a športu	2.4.3 Podpora rybného hospodárstva a poľovníctva		
1.5 Sociálna infraštruktúra			
1.5.1 Obnova voľnočasovej infraštruktúry			
1.5.2 Obnova inej sociálnej infraštruktúry			

5.3.1 PRIORITNÁ OBLAST 1 SOCIÁLNO SPOLOČENSKÁ

Špecifický cieľ prioritnej oblasti 1

Cieľom je starostlivosť o ľudské zdroje a zvýšenie ich kvality.

Priorita: 1.1 Zvýšenie zamestnanosti v obci.

Opatrenie 1.1.1 Vytváranie nových pracovných miest v obci.

Aktivity:

- vytváranie nových pracovných miest na Obecnom úrade
- vytváranie nových pracovných miest v Obecnej firme s.r.o.
- zriadenie chránenej dielne pre zamestnanosť miestnych zdravotne postihnutých obyvateľov
- spolupráca s miestnymi podnikateľskými subjektami na vytváraní dočasných aj dlhodobých pracovných miest
- získavanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty zamestnanosti

Opatrenie 1.1.2 Vytváranie programov pre vzdelávanie a rekvalifikácie uchádzačov o zamestnanie.

Aktivity:

- zabezpečenie rekvalifikácií dlhodobo nezamestnaných obyvateľov obce
- podpora miestneho obyvateľstva so základným vzdelaním na ukončenie stredoškolského vzdelania
- spolupráca s ÚPSVaR na organizovaní školení, kurzov a rekvalifikácií
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty do vzdelávania dlhodobo nezamestnaných obyvateľov obce

Priorita: 1.2 Zabezpečenie sociálnej starostlivosti pre obyvateľov

Opatrenie 1.2.1 Zabezpečenie sociálnej starostlivosti.

Aktivity:

- zriadenie denného stacionára pre seniorov
- zabezpečenie rozvozu stravy osamelým seniorom
- zabezpečenie opatrovateľskej služby
- sociálna pomoc a poradenstvo starším a imobilným obyvateľom
- zabezpečenie sociálneho pracovníka na sprievod za zdravotnými službami
- skvalitňovanie vybavenia klubu dôchodcov
- využívanie dotačných schém na zabezpečenie sociálnej starostlivosti seniorov

Opatrenie 1.2.2 Podpora mladých rodín.

Aktivity:

- zriadenie materského centra pre matky s deťmi
- pripraviť dotačný program pre narodené deti v obci
- výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu mladých rodín

Opatrenie 1.2.3 Podpora sociálna inklúzia.

Aktivity:

- podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením
- rozvoj sociálnych služieb
- zabezpečenie sociálneho pracovníka
- zavádzanie bezbariérových prístupov do verejných objektov a objektov služieb
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty sociálnej inklúzie

Priorita: 1.3 Rozvoj školstva a podpora vzdelávania.

Opatrenie 1.3.1 Podpora celoživotného vzdelávania.

Aktivity:

- vytváranie podmienok pre vzdelávanie obyvateľstva v obci
- využívanie dotačných schém pre vzdelávanie univerzít 3.veku

Opatrenie 1.3.2 Zvýšenie úrovne predškolského a školského prostredia.

Aktivity:

- rekonštrukcia, resp. zmena vykurovacieho systému v základnej škole
- rekonštrukcia školskej telocvične a zabezpečenie jej vybavenia
- rekonštrukcia kanalizácie a hygienických zariadení v materskej škole
- rekonštrukcia spoločných priestorov v materskej škole
- rekonštrukcia školského športového areálu ZŠ a vybudovanie viacúčelového ihriska
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na rekonštrukcie a zabezpečenie vybavenia

Opatrenie 1.3.3 Zvýšenie úrovne predškolského a školského prípravného a vzdelávacieho procesu.

Aktivity:

- rozširovanie a skvalitňovanie voľnočasových aktivít detí a žiakov
- digitalizácia učební základnej školy
- skvalitnenie vybavení pre vzdelávací proces
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na zvyšovania úrovne vzdelávacieho procesu

Priorita: 1.4 Rozvoj ľudských zdrojov.

Opatrenie 1.4.1 Podpora zachovávaní tradícií v obci.

Aktivity:

- podpora miestnych folklórnych skupín
- vydávanie publikácií o miestnych tradíciách
- presadzovanie tradičných hodnôt spoločnosti
- podpora obnovy tradičných remesiel
- podpora tvorivých aktivít rozvíjajúcich tradičné remeslá a zvyky
- podpora zachovávaní tradičnej gastronómie
- podpora výroby miestneho tradičného odevu

Opatrenie 1.4.2 Rozvoj občianskej súdržnosti.

Aktivity:

- podpora miestnych organizácií
- organizovanie a podpora organizovania podujatí miestnymi organizáciami
- spájanie ľudí pri spoločných aktivitách
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty podujatí

Opatrenie 1.4.3 Rozvoj kultúry a športu.

Aktivity:

- podpora spolkov zabezpečujúcich kultúru v obci
- podpora spolkov zabezpečujúcich šport v obci
- skvalitnenie športového programu pre rozvoj detí a mládeže
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na rozvoj športu a kultúry

Priorita: 1.5 Sociálna infraštruktúra.

Opatrenie 1.5.1 Obnova voľnočasovej infraštruktúry.

Aktivity:

- budovanie a rekonštrukcie existujúcich detských ihrísk.
- rekonštrukcia športového domu
- rekonštrukcia športového areálu
- zriadenie stolnotenisovej herne
- zriadenie fitnes centra
- rekonštrukcia klubu mládeže

Opatrenie 1.5.2 Obnova inej sociálnej infraštruktúry.

Aktivity:

- rekonštrukcia domu smútku a jeho vybavenia.
- rekonštrukcia areálu miestneho cintorína.
- Rozširovanie miestnej infraštruktúry pre oblasť kultúry, športu a oddychu
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na obnovu miestnej infraštruktúry

Ukazovatele priority (merateľné indikátory):

- počet vytvorených pracovných miest
- počet rekvalifikácií a kurzov
- počet vzdelávacích, rekvalifikačných a motivačných programov
- počet vyškolených obyvateľov
- počet nových bytových jednotiek
- počet nových verejných bezbariérových vstupov
- počet voľnočasových aktivít
- počet digitalizovaných učební v školstve
- počet obnovených tradícií
- počet podporených spolkov, klubov, záujmových a občianskych združení
- počet vzniknutých záujmových združení a spolkov
- počet programov práce s verejnosťou
- počet organizovaných podujatí
- počet účastníkov na podujatiach
- počet obyvateľov zapojených do aktivít
- počet zapojených aktívnych subjektov do činnosti na veciach verejných
- počet obyvateľov začlenených do občianskeho a pracovného života
- počet nových plôch a zariadení športu, kultúry a oddychu
- počet modernizovaných zariadení občianskej vybavenosti
- počet zrekonštruovaných obecných budov s multifunkčným využitím (školy, obecné úrady, kultúrne domy ...)
- počet pripravených stavebných pozemkov pre bývanie
- počet nových bytových domov pre mladé rodiny
- počet zrekonštruovaných obytných domov
- počet vybudovaných zariadení vybavenosti pre obyvateľov
- počet dobrovoľníkov v dobrovoľnej sociálnej a zdravotníckej pomoci
- počet získaných dotácií a nenávratných finančných príspevkov

5.3.2 PRIORITNÁ OBLAST 2 EKONOMICKÁ

Špecifický cieľ prioritnej oblasti 2

Cieľom je udržanie ekonomickej výkonnosti a zvyšovanie konkurencieschopnosti.

Priorita: 2.1 Podpora podnikateľského prostredia.

Opatrenie 2.1.1 Podpora podnikateľských činností.

Aktivity:

- založenie Obcej firmy s.r.o. a jej zavedenie na trh
- zriadenie podnikateľského stacionáru
- podpora domácich podnikateľov a tradičných remesiel
- využitie existujúcich nevyužitých objektov na podnikanie
- podpora dobývania nerastných surovín
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu podnikateľského sektora

Opatrenie 2.1.2 Realizácia podnikateľskej plochy pre Enviropark.

Aktivity:

- majetko právne vysporiadanie plochy Enviroparku
- výstavba inžinierskych sietí v Enviroparku
- výstavba dopravnej siete a odstavných plôch pre dopravu
- podpora podnikateľských subjektov v areály Enviroparku
- získanie investora pre výstavbu geotermálnej elektrárne
- získanie investora pre výstavbu termálneho kúpaliska
- získanie investorov pre ďalšie využitie geotermálnej energie
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu výstavby podnikateľského parku

Priorita 2.2 Rozvoj cestovného ruchu.

Opatrenie 2.2.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu.

Aktivity:

- zriadenie turisticko informačnej kancelárie
- osadenie smerových tabúl k významným miestam v obci
- príprava štruktúry programu pre návštevníkov obce
- zabezpečenie propagácie obce a regiónu
- podpora propagácie a prezentácie tradičnej gastronómie
- vytváranie spolupráce medzi obcami a regiónmi na tvorbe produktov cestovného ruchu

- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu rozvoja cestovného ruchu

Opatrenie 2.2.2 Obnova a budovanie infraštruktúry cestovného ruchu.

Aktivity:

- obnova vinohradníckych domčekov na Starej a Mladej Hore s využitím pre cestovný ruch
- budovanie turistických chodníkov a cyklotrás
- zriadenie Obecného penziónu s reštauračnými a doplnkovými službami
- zvýšenie počtu lôžok
- zriadenie obchod s miestnymi produktami
- zriadenie kempingu a jeho vybavenia
- obnova kultúrnych pamiatok a ich zviditeľnenie
- podpora budovania a zriadenia prevádzok cestovného ruchu
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty výstavby a prestavby infraštruktúry cestovného ruchu

Priorita: 2.3 Rozvoj technickej infraštruktúry.

Opatrenie 2.3.1 Obnova dopravnej infraštruktúry

Aktivity:

- rekonštrukcia miestnych komunikácií
- výstavba miestnej komunikácie na Novej ulici
- rekonštrukcia a výstavba chodníkov a cyklochodníkov
- preloženie dopravnej značky vstup do obce zo smeru do a zo smeru Ladzany
- obnova a doplnenie dopravného značenia na miestnych komunikáciách
- budovanie parkovísk a odstavných plôch
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty rekonštrukcií a výstavby

Opatrenie 2.3.2 Obnova a výstavba inžinierskych a iných sietí.

Aktivity:

- rekonštrukcie vzdušných vedení elektriny
- vybudovanie elektrickej siete v časti Nová ulica
- rekonštrukcia existujúcej siete miestneho vodovodu
- výstavba vodovodnej siete do časti Nová ulica
- dobudovanie chýbajúcej vodovodnej siete k domácnostiam
- vybudovanie optickej siete
- zriadenie káblovej televízie a internetu do domácností
- rekonštrukcia verejného osvetlenia

- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty rekonštrukcie a výstavby

Priorita: 2.4 Rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva.

Opatrenie 2.4.1 Podpora poľnohospodárskej výroby.

Aktivity:

- podpora netradičných typov poľnohospodárstva a ekologického poľnohospodárstva
- modernizácia poľnohospodárstva v súlade so zachovaním krajinného obrazu obce
- podpora vinohradníctva a ovocinárstva
- diverzifikácia poľnohospodárskych činností v agroturizme
 - podpora malých, mladých farmárov, podpora rozvoja malých, rodinných agrofariem s využitím aj v turizme
- finalizácia produkcie výroby s uplatnením predaja v miestnom až regionálnom rozsahu
- revitalizácia poľnohospodárskej pôdy
- podpora rôznorodnej živočíšnej a rastlinnej výroby
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu poľnohospodárstva

Opatrenie 2.4.3 Podpora lesného hospodárstva.

Aktivity:

- podpora zalesňovania kalamitných úsekov lesov
- obnova lesných prepravných ciest
- zvýšenie produkcie drevnej hmoty
- zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov
- zhodnocovanie drevnej hmoty v miestnych podnikoch
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu lesného hospodárstva

Opatrenie 2.4.4 Podpora rybného hospodárstva a poľovníctva.

Aktivity:

- trvaloudržateľný rozvoj rybolovu
- skvalitňovanie služieb návštevníkom vodnej nádrže Sebechleby
- obnova brehov a odstránenie nánosov v nádrži
- rozvoj poľovníctva
- skvalitňovanie služieb hosťom v poľovných revíroch
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu rybného hospodárstva a poľovníctva

Ukazovatele priority (merateľné indikátory):

- počet nových podnikajúcich subjektov
- počet novovzniknutých služieb
- počet nových rodinných fariem
- počet nových spoločných hospodárskych dvorov
- počet zapojených poľnohospodárskych podnikov do finalizácie produkcie
- počet produktov miestnej výroby na trh
- počet km siete turistických trás a cyklotrás
- počet zriadených náučných chodníkov
- počet vybudovaných oddychových miest s prístreškami
- počet informačných a orientačných objektov
- počet dobudovaných ubytovacích kapacít / počet lôžok
- počet dobudovaných stravovacích kapacít / počet stoličiek
- počet ubytovacích kapacít na súkromí / počet lôžok
- počet vydaných propagačných materiálov
- www stránka / počet návštev na stránke
- počet návštevníkov
- počet zriadených nových prevádzok pre účely doplnkových služieb
- počet novovzniknutých a obnovených remesiel
- počet nových služieb turistom
- počet obnovených kultúrnych a prírodných pamiatok zapísaných v UZPF
- počet obnovených architektonických a technických pamiatok
- počet asanovaných objektov
- počet rekonštruovaných obytných objektov
- počet zrekonštruovaných autobusových zastávok
- počet obnovených verejných priestranstiev
- počet nových verejných služieb obyvateľstvu
- počet km nových alt. obnovených prístupových komunikácií
- počet km vybudovaných, obnovených chodníkov pre peších
- počet m² vybudovaných odstavných plôch
- počet rekonštruovaných premostení
- počet km rekonštruovaných miestnych komunikácií
- počet m podzemného elektrického vedenia
- počet domácností pripojených na internet
- počet bodov prístupných k verejnému internetu
- dĺžka rekonštruovaných sietí technickej infraštruktúry

5.3.3 PRIORITNÁ OBLAST 3 ENVIROMENTÁLNA

Špecifický cieľ prioritnej oblasti 3

Cieľom je ochrana a tvorba životného prostredia.

Priorita: 3.1 Životné prostredie.

Opatrenie 3.1.1 Ochrana a starostlivosť o životné prostredie.

Aktivity:

- ochrana území CHKO Štiavnické vrchy
- ochrana území NATURA 2000 Stará Hora
- ochrana proti erózii
- zachovanie biodiverzity
- zachovanie priaznivého stavu rastlinných a živočíšnych biotopov
- odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na ochranu životného prostredia

Opatrenie 3.1.2 Využitie alternatívnych zdrojov energií.

Aktivity:

- využitie geotermálnej energie v lokalite Suchý potok
- využívanie alternatívnych zdrojov vykurovania
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na využitie alternatívnych zdrojov energie

Priorita: 3.2 Odpadové hospodárstvo.

Opatrenie 3.2.1

Aktivity:

- zabezpečenie osvetly na triedenie a zhodnocovanie odpadov a znižovania množstiev KO
- podpora aktivít v oblasti separovaného zberu
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na podporu efektívneho riadenia odpadového hospodárstva

Opatrenie 3.2.2 Skvalitnenie infraštruktúry odpadového hospodárstva.

Aktivity:

- rekonštrukcia a zvýšenie vybavenosti zberného dvora separovaného odpadu
- skvalitnenie areálu obecného kompostoviska

- zabezpečenie mechanizmov na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na obnovu infraštruktúry odpadového hospodárstva a jej vybavenia
- vytvorenie zberných miest na dočasné uskladnenie separovaného odpadu

Opatrenie 3.3 Enviromentálna infraštruktúra.

Opatrenie 3.3.1 Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou

Aktivity:

- zabezpečenie náhradného zdroja pitnej vody
- dobudovanie vodovodnej siete v obci
- rekonštrukcia vodovodu Mladá Hora
- výstavba vodovodu Stará Hora
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na výstavbu a obnovu verejných vodovodov a vodovodných zdrojov

.

Opatrenie 3.3.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych a dažďových vôd

Aktivity:

- vybudovanie splaškovej kanalizácie s čističky odpadových vôd
- rekonštrukcie a úpravy rigolov dažďovej kanalizácie
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na výstavby kanalizácií a ČOV

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- počet osvetových materiálov pre verejnosť
- počet osvetových materiálov pre návštevníkov obce
- počet aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- počet obyvateľov zapojených do aktivít zameraných na zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- zlepšenie hodnôt kvality zložiek životného prostredia
- počet zapojených domácností do separovaného zberu
- rozsah ušetrených zdrojov na zber tuhého komunálneho odpadu
- počet zberných nádob
- počet zlikvidovaných skládok TKO
- počet zriadených plôch pre odpadové hospodárstvo
- počet realizovaných zariadení čistenia odpadových vôd
- počet km vybudovanej kanalizácie
- počet napojených domácností na ČOV
- počet km zrekonštruovaného a novo - vybudovaného vodovodného potrubia

- počet zariadení na výrobu energie
- počet realizovaných krajinnoekologických opatrení
- hodnota zníženia negatívnych vplyvov na zložky životného prostredia
- počet jednotiek plochy rekultivácií

5.3.4 INŠTUCIONÁLNA PRIORITNÁ OBLAST

Špecifický cieľ prioritnej oblasti 4

Cieľom je skvalitňovanie samosprávy.

Priorita: 4.1 Skvalitnenie samosprávy.

Opatrenie 4.1.1 Budovanie transparentnej a efektívnej samosprávy.

Aktivity:

- nové prístupy riadenia samosprávy
- transparentnosť a efektívnosť aktivít samosprávy
- digitalizácia služieb samosprávy

Opatrenie 4.1.2 Budovanie partnerstiev.

Aktivity:

- spolupráca na regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni
- získavanie skúseností u iných samospráv
- uzatváranie zmlúv o spolupráci
- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty partnerských samospráv

Opatrenie 4.1.3 Zvyšovanie kvality a kapacít samosprávy.

Aktivity:

- vytvorenie podmienok pre vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov
- legalizácia existujúcich stavieb
- zvyšovanie kvality vybavenia samosprávy pre efektívnejší výkon
- majetko právne vysporiadanie vlastníctva v spoluvlastníckych podieloch nehnuteľností
- nadobúdanie potrebných nehnuteľností pre rozvoj aktivít samosprávy

Priorita: 4.2 Zabezpečenie bezpečnosti v obci.

Opatrenie 4.2.1 Zvýšenie bezpečnosti chodcov popri štátnej ceste.

Aktivity:

- zriadenie prechodov pre chodcov s verejným osvetlením
- zriadenie meračov rýchlosti

- využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty zvyšovania bezpečnosti chodcov

Opatrenie 4.2.2 Skvalitnenie požiarnej a civilnej ochrany.

Aktivity:

- zvyšovanie a skvalitňovanie vybavenosti požiarnej zbrojnice
- rekonštrukcia požiarnej zbrojnice
- preloženie varovnej sirény
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty skvalitňovania požiarnej a civilnej ochrany

Opatrenie 4.2.3 Zvýšenie bezpečnosti samosprávy.

Aktivity:

- zriadenie kamerového systému obce
- zabezpečenie revízií všetkých zariadení vo vlastníctve obce
- zriadenie bezpečnej vnútornej počítačovej siete a serveru
 - využívanie dotácií a nenávratných finančných príspevkov pre projekty na zriadenie kamerového systému obce

Ukazovatele (merateľné indikátory):

- počet web stránok, obecných novín zameraných na informovanie obyvateľstva
- počet verejne dostupných internetových bodov v obci
- počet elektronických programov v obci
- počet výtlačkov obecných novín, periodík
- počet zriadených obecných tabúlí
- počet verejných stretnutí
- počet facilitácií, prednášok
- počet rozvojových dokumentov, územných plánov, koncepcií, stratégií, projektov
- počet založených partnerstiev
- počet spoločných projektov
- počet podujatí, študijných ciest, exkurzií organizovaných spolu s partnermi
- počet pripravených architektonických riešení verejných priestranstiev
- počet programov, súťaží a pozitívnych príkladov v obnove objektov

5.4 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie programu

Aktérmi programu sú:

- riadiace orgány
- koneční realizátori
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.1. Riadiaci orgán Programu rozvoja –PHSR

Pre zabezpečenie realizácie programu je ustanoveným riadiacim orgánom Obec Sebechleby. Obec navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území obce.

Obec podľa zákona č. 539/2008:

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce
- poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí
- zriaďuje s inými obcami združenie obcí k ekonom.-sociál. rozvoju obce a VÚC
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja

adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program

Obecný úrad Sebechleby

Sebechleby 1

962 66 Sebechleby

Tel. č. 045 55 91 996 , 0903 418966

Email: obecsebechleby@gmail.com

zodpovedná osoba: starosta obce Sebechleby Martin Schvarc

(schváli zastupiteľstvo obce uznesením)

Aktérmi programu sú:

- riadiaci a monitorovací orgán
- koneční realizátori (obec, občania, podnikatelia, združenia, spolky, kluby atď.)
- užívatelia jednotlivých opatrení

2.2. Hlavné zásady administratívy Programu rozvoja – PHSR

Opatrenia na organizačné zabezpečenie efektívnej realizácie, monitorovania a hodnotenia Programu rozvoja je potrebné záväzne zabezpečiť v zmysle uznesenia zastupiteľstva obce takto:

1. stanoviť spracovanie hodnotiacej správy Programu za príslušný rok každoročne v termíne do 30.6. nasledujúceho roka
2. zostaviť spôsob hodnotenia podľa ukazovateľov programu (zodpovednosť a metodika)
3. stanoviť zjednodušený spôsob zverejnenia príslušnej správy (letáky, médiá, tlač)
4. zabezpečiť spôsob monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov (zodpovednosť a harmonogram)
5. zabezpečiť spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti

Programu

6. zabezpečiť súlad rozvojových zámerov z územia s Programom rozvoja
7. zabezpečiť informovanosť verejnosti o programe a jeho plnení
8. zabezpečiť prístup k informáciám pre prípravu rozvojových projektov a fundraising
9. každoročne zostaviť koncentráciu finančných zdrojov obce na prípravu kofinancovania rozvojových projektov (rezerva v rozpočte obce)
10. zabezpečiť profesionálne účtovníctvo pre projekty zo štrukturálnych fondov EÚ (vyškolenie a financovanie)
11. zabezpečiť mobilizáciu zdrojov z územia a vyškolenie vlastných resp. externých odborníkov pre projektovú činnosť.

Predpokladaný odhad objemu potrebných finančných zdrojov a možnosti ich zabezpečenia pre roky 2023-2029 podľa Priorít a opatrení.

	Opatrenie	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Spolu
1.1	Zvýšenie zamestnanosti v obci	600	600	600	600	600	600	600	4200
	Spolufinancovanie projektov zamestnávania	500	500	500	500	500	500	500	
	Organizovanie rekvalifikácií	100	100	100	100	100	100	100	
1.2	Sociálna starostlivosť	3300	0	1500	5400	9000	4000	4000	27200
	Denný stacionár pre seniorov	0	0	0	1500	1500	1500	1500	
	Sociálny pracovník	0	0	0	900	900	900	900	
	Materské centrum	0	0	0	2000	600	600	600	
	Dotačná schéma novorodenec	0	0	0	1000	1000	1000	1000	
	Výstavba nájomné byty	3000	0	0	0	5000	0	0	
	Zabezpečovanie bezbariérových prístupov	300	0	1500	0	0	0	0	
1.3	Rozvoj školstva a podpora vzdelávania	0	6000	10200	50000	4000	0	0	216000
	Vykurovací systém ZŠ	0	0	0	15000	0	0	0	
	Telocvičňa	0	60000	90000	0	0	0	0	
	Hygienické zariadenia MŠ	0	0	12000	0	0	0	0	
	Školský športový areál	0	0	0	30000	0	0	0	
	Digitalizácia učební	0	0	0	5000	4000	0	0	
1.4	Rozvoj ľudských zdrojov	6000	7000	8000	8000	8000	8000	8000	53000
	Podpora kultúrnych aktivít	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	
	Podpora športových aktivít	4500	5500	6500	6500	6500	6500	6500	
1.5	Sociálna infraštruktúra	80000	1900	22000	24500	15000	20000	0	180500
	Budovanie detských ihrísk	6000	0	5000	0	0	0	0	
	Rekonštrukcia športového areálu	30000	0	0	0	15000	20000	0	
	Zriadenie stolnotenisovej herne	0	0	5000	0	0	0	0	
	Zriadenie fitnesscentra	0	0	0	3000	0	0	0	
	Rekonštrukcia klubu mládeže	0	0	0	1500	0	0	0	
	Rekonštrukcia domu smútku	0	4000	0	20000	0	0	0	
	Rekonštrukcia cintorína	44000	15000	12000	0	0	0	0	

SPOLU 1 Prioritná oblasť		89900	86600	134100	88500	36600	32600	12600	480900
2.1	Podnikateľské prostredie	0	0	6000	6000	11000	1000	1000	25000
	Vybavenie Obcejnej firmy	0	0	5000	5000	0	0	0	
	Kúpa nehnuteľnosti na podnikanie	0	0	0	0	10000	0	0	
	Kúpa pozemkov	0	0	1000	1000	1000	1000	1000	
2.2	Rozvoj cestovného ruchu	5000	4500	23500	466000	44000	14000	10000	567000
	Zriadenie informačnej kancelárie	0	0	0	0	15000	0	0	
	Smerové tabule v obci	0	0	0	2000	0	0	0	
	Rekonštrukcia vinohradníckych zariadení	3500	0	15000	10000	25000	10000	10000	
	Zriadenie Obecného penziónu	0	0	8000	450000	0	0	0	
	Obnova kultúrnych pamiatok	1500	4500	500	4000	4000	4000	0	
2.3	Rozvoj technickej infraštruktúry	49000	0	11000	60000	87000	43000	35000	285000
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	12000	0	8000	15000	15000	15000	15000	
	Výstavba komunikácie Nová ulica	0	0	0	10000	10000	10000	10000	
	Rekonštrukcie chodníkov	37000	0	0	0	0	0	0	
	Výstavba chodníkov	0	0	0	0	35000	15000	10000	
	Rekonštrukcia dopravného značenia	0	0	0	5000	0	0	0	
	Budovanie parkovísk	0	0	0	0	2000	3000	0	
	Inžinierske siete Nová ulica	0	0	3000	30000	25000	0	0	
2.4	Rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	7000
	Revitalizácia poľnohospodárskej pôdy	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
SPOLU 2 Prioritná oblasť		55000	5500	41500	533000	143000	59000	47000	884000
3.1	Životné prostredie	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	7000
	Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	
3.2	Odpadové hospodárstvo	300	300	300	540300	70300	15300	300	627000
	Osveta	300	300	300	300	300	300	300	
	Rekonštrukcia zberného dvora	0	0	0	540000	0	0	0	
	Obnova kompostoviska	0	0	0	0	0	15000	0	
	Zabezpečenie mechanizmu v	0	0	0	0	70000	0	0	
3.3	Enviromentálna infraštruktúra	0	0	1500	500150	26500	11500	14150	5182500
	Budovanie náhradného vodného zdroja	0	0	0	0	0	0	50000	
		0	0	0	0	15000	0	0	

Budovanie vodovodnej siete	0	0	1500	1500	1500	1500	1500	
Rekonštrukcia vodovodu Mladá Hora	0	0	0	0	0	0	80000	
Vybudovanie vodovodu Stará Hora	0	0	0	5000000	0	0	0	
Vybudovanie kanalizácie a ČOV	0	0	0	0	10000	10000	10000	
Rekonštrukcie dažďových rigolov								
SPOLU 3 Prioritná oblasť	1300	1300	2800	5542800	97800	27800	142800	5816600
4.1 Skvalitňovanie samosprávy	2000	2300	3300	2300	300	2300	300	12800
Modernizácia samosprávy Vzdelávanie zamestnancov	2000 0	2000 300	3000 300	2000 300	0 300	2000 300	0 300	
4.2 Zabezpečenie bezpečnosti v obci	3200	3000	3600	24000	26300	3000	3300	66400
Zriadenie prechodov pre chodcov	0	0	0	6000	0	0	0	
Zriadenie meračov rýchlosti	0	0	0	0	8000	0	0	
Vybavenosť požiarnej zbrojnice	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	0	0	0	0	15000	0	0	
Kamerový systém	0	0	0	15000	0	0	0	
Revízie zariadení	200	0	600	0	300	0	300	
SPOLU 4 Prioritná oblasť	5200	5200	6900	26300	26600	5300	3600	79100
SPOLU za roky	151400	98600	185300	6190600	304000	124700	206000	

5.6 Monitoring

5.6.1. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude v termíne do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle stanovených ukazovateľov.

5.6.2 Monitorovací orgán Programu rozvoja –PHSR

Monitorovacím orgánom bude zvolený orgán združenia v zmysle organizačného zabezpečenia.

adresa a kontakty monitorovacieho orgánu pre program

Obecný úrad Sebechleby
Sebechleby 1
962 66 Sebechleby
Tel. č. 045 55 91 996 , 0903 418966
Email: obecsebechleby@gmail.com

zodpovedná osoba: tel.
kontakt:.....
(meno zodpovednej osoby navrhne a schváli zastupiteľstvo obce uznesením)

5.7 Časový harmonogram realizácie programu

Plánovanie na 2-3 roky sa uskutočňuje za účelom plánovania a kumulácie vnútorných zdrojov (ľudských, materiálnych a finančných) a za účelom koordinácie a súladu s prijatými prioritami obce. Ide o podrobný prieskum záujmov miestnych a regionálnych rozvojových aktérov a ich koordináciu v záujme skutočných potrieb a možností. Rovnako takéto plánovanie vytvára výborné predpoklady pre partnerskú spoluprácu a spoločné rozvojové projekty s vyššou uskutočniteľnosťou a trvaloudržateľnosťou. Kvalitným plánovaním je možno predchádzať nesprávnym rozhodnutiam ako aj možným stretom záujmov rôznych záujmových skupín v rozvoji obce.

Akčný plán obvykle zabezpečuje:

- Úlohy
- Personálna náročnosť
- Časová náročnosť
- Finančná náročnosť
- Zodpovednosť za realizáciu.

Akčné plánovanie sa v nasledujúcej etape vo väzbe na priority rozvoja obce bude zaoberať programovaním jednotlivých rozvojových oblastí v zmysle špecifických cieľov a opatrení na obdobie 2 – 3 rokov.

6 ZOZNAMY

6.1 Zoznam tabuliek

- Tabuľka 1: Rozloženie pôdneho fondu
- Tabuľka 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Sebechleby v rokoch 2008-2013
- Tabuľka 3: Demografický vývoj v obci Sebechleby v rokoch 2008-2013
- Tabuľka 4: Obyvateľstvo v roku 2011 podľa produktivity
- Tabuľka 5: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Sebechleby v roku 2011
- Tabuľka 6: Národnostná štruktúra programu
- Tabuľka 7: Náboženské vyznanie obyvateľstva
- Tabuľka 8: Materinský jazyk obyvateľstva
- Tabuľka 9: Domy, byty a ukazovatele bývania v obci Sebechleby v roku 2011
- Tabuľka 10: Súhrnný prehľad stavu základnej infraštruktúry v obci
- Tabuľka 11: Organizačná štruktúra hospodárstva
- Tabuľka 12: Odvetvová štruktúra hospodárstva podľa SK NACE
- Tabuľka 13: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okrese Krupina
- Tabuľka 14: Nezamestnanosť obyvateľstva v okrese Krupina
- Tabuľka 15: Vývoj nezamestnanosti v obci Sebechleby v rokoch 2010-2013
- Tabuľka 16: Vyjadrenie registrovanej miery nezamestnanosti v obci Sebechleby 2010-2013
- Tabuľka 17: Štruktúra nezamestnanosti v obci Sebechleby k 31.12.2013
- Tabuľka 18: Bežný obecný rozpočet v rokoch 2010-2013
- Tabuľka 19: Príjmy bežného rozpočtu v € rok 2013
- Tabuľka 20: Príjmové finančné operácie v € rok 2013
- Tabuľka 21: Výdavky bežného rozpočtu v € rok 2013
- Tabuľka 22: Výdavky kapitálového rozpočtu v € rok 2013
- Tabuľka 23: Výdavkové finančné operácie v € rok 2013

6.2 Zoznam grafov

- Graf 1: Rozloženie pôdneho fondu
- Graf 2: Základné rozloženie pôdy v %

- Graf 3: Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy v %
- Graf 4: Migračné a demografické saldo obyvateľstva v obci
- Graf 5: Historický vývoj v obci od roku 1880 s tendenciou vývoja
- Graf 6: Obyvateľstvo podľa produktivity mužů
- Graf 7: Obyvateľstvo podľa produktivity ženy
- Graf 8: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku 2011
- Graf 9: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v obci
- Graf 10: Vývoj nezamestnanosti v obci Sebechleby 2010-2013

6.3 Zoznam máp

- Mapa 1: Geografická poloha obce Sebechleby
- Mapa 2: Satelitný pohľad na obec Sebechleby
- Mapa 3: Rozloženie pôdneho fondu
- Mapa 4: Porastová mapa LHC Ladzany a Svätý Anton

6.4 Zoznam obrázkov

- Obrázok 1: Bytové domy v Sebechleboch
- Obrázok 2: COOP Jednota Sebechleby
- Obrázok 3: Základná škola
- Obrázok 4: Materská škola
- Obrázok 5: Futbalový klub OZ OFK Sebechleby
- Obrázok 6: Cesta I. triedy s národným významom č.51
- Obrázok 7: PRĽA Stará Hora

ZÁVER

